

Vjesnik Вісник

ukrajinske zajednice u Hrvatskoj

української громади в Хорватії

ISSN 1847-327X

Broj 67, 3/2020. / Номер 67, 3/2020.

IZBORI ZA ZASTUPNIKE U HRVATSKI SABOR 2020.

Izbor zastupnika austrijske, bugarske, njemačke, poljske, romske, rumunjske, rusinske, ruske, turske, ukrajinske, vlaške i židovske nacionalne manjine

Veljko Kajtazi

Na prijedlog Vlade RH i nakon formalne odluke predsjednika Hrvatskog sabora Gordana Jandrokovića za raspuštanje 9. saziva Hrvatskog sabora, većinom glasova saborskih zastupnika, Hrvatski Sabor je raspušten 18. svibnja 2020. godine. Glasovalo je 105 saborskih zastupnika, suzdržanih je bilo četiri, a osam zastupnika protiv. Za potvrdu te odluke bila je potrebna natpolovična većina od 76 glasova zastupnika. Parlamentarni izbori za 10. saziv od neovisnosti, u Hrvatskoj su održani u nedjelju, 5. srpnja, u inozemstvu, u hrvatskim diplomatsko-konzularnim predstavništvima 4. i 5. srpnja.

U Hrvatski sabor birali smo 151 zastupnika, 140 u deset izbornih jedinica u Hrvatskoj, tri je birala 'dijaspora', odnosno hrvatski državljani s prebivalištem u inozemstvu, a osam pripadnici nacionalnih manjina u XII. izornoj jedinici koju čini cijela država.

Zastupnici u Hrvatski sabor biraju se po proporcionalnoj zastupljenosti i preferencijalnom glasovanju. Preferencijalno glasovanje ne odnosi se na glasovanje za izbor zastupnika nacionalnih manjina. Pripadnici nacionalnih manjina biraju zastupnike u Hrvatski sabor pojedinačnim izborom: mogu izabrati hoće li glasati u jednoj od 10 izbornih jedinica ili za zastupnike nacionalnih manjina u XII. izornoj jedinici.

Republika Hrvatska jamči pripadnicima nacionalnih manjina, pa tako i ukrajinskoj, prava na zastupljenost u Hrvatskom saboru.

Pripadnici srpske nacionalne manjine biraju tri zastupnika u Sabor u skladu s Ustavnim zakonom o pravima

nacionalnih manjina, pripadnici mađarske manjine biraju jednog zastupnika u Sabor, talijanske manjine biraju jednog zastupnika, češke i slovačke manjine biraju zajedno jednog zastupnika. Pripadnici austrijske, bugarske, njemačke, poljske, romske, rumunjske, rusinske, ruske, turske, ukrajinske, vlaške i židovske nacionalne manjine biraju zajedno jednog zastupnika u Sabor. Pripadnici albanske, bošnjačke, crnogorske, makedonske i slovenske nacionalne manjine biraju zajedno jednog zastupnika u Sabor.

Pravo predlaganja kandidata za zastupnike nacionalnih manjina i zamjenika imaju političke stranke registrirane u Republici Hrvatskoj, birači i udruge nacionalnih manjina. Za pravovaljanost kandidatura potrebno je prikupiti najmanje 100 potpisa birača. Birači pripadnici nacionalnih manjina biraju ukupno 8 zastupnika u posebnoj (XII.) izornoj jedinici koju čini cjelokupno područje Republike Hrvatske.

Pripadnike 12 nacionalnih manjina, u kojoj su i Ukrajinci, u Hrvatskom saboru su predstavljali, od osnutka neovisne Hrvatske države: mr. Miroslav Kiš, Borislav Graljuk, Nikola Mak, Nazif Memedi i u tri zadnja saziva Veljko Kajtazi.

Za 10. saziv Hrvatskog sabora, Državno izborno povjerenstvo Republike Hrvatske sastavilo je i objavilo 18. lipnja 2020. godine zbirnu listu kandidata za izbor zastupnika u Hrvatski Sabor u XII. izornoj jedinici u kojoj se biraju zastupnici spomenutih 12 nacionalnih manjina.

1. kandidat: BARI AHMEDI (Turčin), predlagatelj: UDRUGA TURAKA HRVATSKE
2. kandidat: ROBERT BOSAK (Nijemac) KANDIDAT GRUPE BIRAČA
3. kandidat: FRANJO HORVAT (Rom), predlagatelj: UDRUGA ROMA „KORAK PO KORAK“
4. kandidat: VELJKO KAJTAZI (Rom), predlagatelj: SAVEZ ROMA U REPUBLICI HRVATSKOJ "KALI SARA" - SRRH "KALI SAR“.

Nakon provedenih izbora najviše glasova dobio je, na osnovu obrađenih 100% biračkih mjesta, očekivano VELJKO KAJTAZI (Rom): 3.745 glasova.

Ostali kandidati su dobili osjetno manje glasova.

Na osnovu rezultata, u desetom sazivu Hrvatskog sabora, sljedećih četiri godine, spomenutih 12 nacionalnih manjina, uključujući i Ukrajinsku će predstavljati i dalje Veljko Kajtazi kojem čestitamo na ponovnom izboru i nadamo se da će svoj rad usmjeriti, osim na romsku manjinu i na sve ostale nacionalne manjine koje treba predstavljati u Hrvatskom saboru.

Nikola Zastrižni

Novosti iz djelatnosti Ukrajinske zajednice Republike Hrvatske

- 4 U Slavskom Brodu održana Izorno-izvještajna skupština Ukrajinske zajednice Republike Hrvatske
- 6 Vlado Karešin - novoizabrani predsjednik Ukrajinske zajednice Republike Hrvatske
- 7 Ukrajinska zajednica Republike Hrvatske
- 8 U Lipovljanima održano svečano obilježavanje Dana Tarasa Ševčenka
- 9 Покладання вінків у Ілоку загиблим воїнам III Українського фронту
- 12 Objavljena knjiga bivšeg veleposlanika Hrvatske u Ukrajini Đure Vidmarovića "Kijevski dnevnik"
- 12 Pjesme na različitim jezicima među kojima i ukrajinske
- 12 Концерт „Наші пісні – ваші сні» в Хорватському національному театрі у Рієці
- 13 Projekt prekogranične suradnje Hrvatska – Srbija „Dunav nas spaja“ – održana sjednica u Kuli
- 13 Українська мова: погляд у майбутнє
- 14 День вишиванки – свято національної єдності
- 14 Моя вишивана сорочка, неначе долі оберіг
- 16 Яскраве свято – День вишиванки
- 16 5. Ukrajinski festival pjesme, glazbe, plesa i likovne umjetnosti u Rijeci
- 18 Фестиваль української пісні у Рієці
- 19 Дві пісні
- 20 Дні української культури у Вуковарі
- 22 Ukrajinski jezik danas: knjiga Tetyane Fuderer „Ukrajinski jezik kao vrijednost: generacijski aspekt“.

Церква – наш головний осередок

- 23 Зіслання Святого Духа – П’ятдесятниця
- 24 Susret svećenika Slavosko-srijemskog vikarijata i Križevačke eparhije u Bukovlju
- 24 Radovi na župnom stanu i pastoralnom centru u Slavskom Brodu napreduju
- 25 Svetkovina svetog Antuna Padovanskog u Podvinju

Izučavanje Ukrajinskog jezika u Hrvatskoj

- 26 Ukrajinski jezik online
- 26 Nastava Ukrajinskog jezika na daljinu
- 27 Наші випускники
- 28 Закінчується рік навчальний, один, другий, не зупинити мить...

Predstavljamo mlade ukrajiniste

- 29 Ukrajinsko pjesništvo i hrvatska ukrajinistika
- 30 Вітаємо з родинним святом!

In memoriam

- 31 Ivo Banac i Ukrajina

Na naslovnoj i zadnjoj stranici:

Sudionici Međunarodnog natjecanja "Ukrajinska solo pjevanja u Rijeci", 2020.

Najmlađi sudionici Međunarodnog natjecanja "Ukrajinska solo pjevanja u Rijeci", članovi dječje skupine "Sonečko" UKPD "Ivan Franko" Vukovar.

IMPRESUM:

Izdavač: Ukrajinska zajednica Republike Hrvatske

Видавець: Українська громада Республіки Хорватія

Kardinala Alojzija Stepinca 45, 32 000 Vukovar

Tel: 032/493-224 ; Fax: 032/493-224

e-mail: ukrajinskazajednica.hr@gmail.com

MB: 2331748 ; OIB: 35971824466

Žiro račun: PBZ HR4823400091110579040

Uredništvo Vjesnika:

Svetog Roka 53A, 31 000 Osijek

Tel: 098/ 1933-288

e-mail: vjesnikuz@gmail.com

ISSN 1847-327X

“Vjesnik” je dvomjesečnik, izlazi šest puta godišnje

Naklada: 1000 primjeraka

Tisak: Grafika d.o.o., Strossmayerova 295, 31 000 Osijek

Vjesnik ukrajinske zajednice u Hrvatskoj izlazi uz financijsku potporu Savjeta za nacionalne manjine RH

www.uzrh.hr

Za издавця: Влодо Карешин

Za izdavača: Vlado Karešin

Головний редактор: Оксана Мартинюк

Glavni urednik: Oksana Martinjuk

Редакція:

Борис Граљук, Микола Застрижний, Іван Семенюк,
Віктор Камінський, Славко Бурда, Олеся Беч

Uredništvo:

Boris Graljuk, Nikola Zastrižni, Ivan Semenjuk,
Viktor Kaminskyj, Slavko Burda, Olesja Beč

Лектор хорватської мови: Нівес Романек

Lektor hrvatskog jezika: Nives Romanjek

Дизайн та комп'ютерна верстка: Антонія Буріш Маргета

Dizajn i kompjuterski prijelom: Antonia Buruš Margeta

U Slavonskom Brodu održana Izorno-izvještajna skupština Ukrajinske zajednice Republike Hrvatske

U Slavonskom Brodu je 23. svibnja 2020. godine održana petnaesta Izvještajna i treća Izborna skupština Ukrajinske zajednice Republike Hrvatske. Prije same Skupštine održana je i 67. sjednica „starog“ Predsjedništva. Nakon Skupštine i izbora članova za sastav novog Predsjedništva, održana je Konstituirajuća sjednica novoizabranog Predsjedništva Ukrajinske zajednice Republike Hrvatske, tako da su u Radničkom domu održana tri sastanaka uz pridržavanje svih epidemioloških mjera koje su propisane u svezi bolesti COVID-19 od strane Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo.

Prvi sastanak je bio 67. sjednica „starog“ saziva predsjedništva koju je otvorio i vodio predsjednik Ukrajinske zajednice RH Mihajlo Semenjuk. Nakon što je pozdravio sve nazočne, predložio je dnevni red koji je uz nekoliko primjedbi jednoglasno usvojen. Utvrđeni su prijedlozi radnih tijela i kandidata za Skupštinu. Na sjednici su bili nazočni svi članovi Predsjedništva osim predstavnika Ukrajinskog kulturno - prosvjetnog društva „Cvit“ iz Splita. U veoma burnoj sjednici dosadašnjih članova oko prijedloga kandidata za radno predsjedništvo Skupštine, članove verifikacijske komisije, kandidacijske komisije, prijedloga za izbor novih članova u predsjedništvo, nadzorni odbor, arbitražno vijeće, likvidatora i jednog delegata s pravom glasa na Skupštini u ime fizičkih osoba, članovi Predsjedništva su se usuglasili i potvrdili prijedloge koji su poslije bili predloženi.

Drugi sastanak je bila treća redovna Izborna skupština Ukrajinske zajednice Republike Hrvatske koja je, da podsjetimo, osnovana 20. siječnja 2008. godine, također u Radničkom domu u Slavonskom Brodu. Prije početka Skupštine himne Hrvatske i Ukrajine otpjevala je Anita Nađ, voditeljica zbora UKPD „Ivan Franko“ Vukovar. Izbornu skupštinu je otvorio i vodio, sukladno Statutu, dosadašnji predsjednik Mihajlo Semenjuk, koji je pozdravio sve delegate i goste i predložio dnevni red Skupštine koji je jednoglasno usvojen te se prešlo na rad po usvojenim točkama Dnevnog reda. U Radno predsjedništvo su izabrani, sukladno prijedlogu donesenom na 67. sjednici „starog“ Predsjedništva: **Mihajlo Semenjuk**, predsjedavajući,

za članove **Olga Kaminska** i **Slavko Burda**, za zapisničarku je izabrana tajnica Ukrajinske zajednice RH **Marija Semenjuk-Simeunović** i za ovjerovitelje zapisnika **Mihajlo Semenjuk** i **Željko Koropatnicki**.

U Verifikacijsku komisiju su izabrani: **Oksana Martinjuk**, **Željko Has** i **Tetyana Kochnyeva** dok su u Kandidacijsku komisiju izabrani: **Mirko Fedak**, **Viktor Filima** i **Darko Karamazan**. Pošto je predsjedavajući, na osnovu izvješća Verifikacijske komisije, konstatirao da je na sjednici nazočno 11 od 12 delegata Skupštine koje su, sukladno Statutu, predložile udruge članice a „staro“ Predsjedništvo je između više predloženih kandidata izabralo delegata fizičkih osoba za Izbornu skupštinu sa pravom glasa a to je bio **Nikola Zastrižni** kojega je predložilo UKPD „Ukrajina“ iz Slavanskog Broda, tako da su delegati na Izornoj skupštini sa pravom glasa bili: **Mihajlo Semenjuk**, dosadašnji predsjednik Ukrajinske zajednice RH, **Viktor Filima** (Ukrajinska zajednica Grada Zagreba), **Slavko Burda** (UKPD „Kobzar“ Zagreb), **Olga Kaminska** (UKPD „Dnjipro“ Rijeka), **Ivan Semenjuk** (KPDU „Karpati“, Lipovljani), **Vlado Karešin** (UKPD „Ukrajina“ Slavonski Brod), **Željko Has** (UKPD „Taras Ševčenko“ Kaniža), **Darko Karamazan** (UKPD „Andrij Pelih“ Šumeće), **Oksana Martinjuk** (UKPD „Lesja Ukrajinka“ Osijek), **Stefan Bojko** (UKPD „Ivan Franko“ Vukovar) i **Nikola Zastrižni** (delegat fizičkih osoba). UKPD „Cvit“ Split su se ispričali zbog nemogućnosti dolaska.

Dosadašnji predsjednik Mihajlo Semenjuk podnio je Izvješće o radu Ukrajinske zajednice RH za razdoblje 2016.-2020. i svoje osobno, u kojima se osvrnuo na sva događanja u svom četverogodišnjem mandatu - na sve uspjehe a i neuspjehe.

Nakon toga prešlo se na Izvješće o radu Ukrajinske zajednice RH u 2019. godini i izvješće Nadzornog odbora.

Nakon konstruktivne rasprave izvješća su jednoglasno prihvaćena nakon čega je Skupština razriješila stari saziv Predsjedništva i Nadzornog odbora da bi se prešlo na izbor novog Predsjedništva i Nadzornog odbora Ukrajinske zajednice Republike Hrvatske.

Sukladno članku 27. Statuta Ukrajinske zajednice Republike Hrvatske koji kaže: „Predsjedništvo čine predsjednik, 3 zamjenika i po jedan predstavnik svake udruge redovite članice Zajednice“ prišlo se izboru novih članova Predsjedništva.

U novo Predsjedništvo koje broji 14 članova, kao predstavnici svake udruge redovite članice, a ima ih 10, automatski su ušli: **Marija Meleško** (Ukrajinska zajednica Grada Zagreba), **Slavko Burda** (UKPD „Kobzar“ Zagreb), **Olga Kaminska** (UKPD „Dnjipro“ Rijeka), **Ivan Semenjuk** (KPDU „Karpati“, Lipovljani), **Vlado Karešin** (UKPD „Ukrajina“ Slavonski Brod), **Željko Has** (UKPD „Taras Ševčenko“ Kaniža), **Darko Kara-**

mazan (UKPD „Andrij Pelih“ Šumeće), **Oksana Martinjuk** (UKPD „Lesja Ukrajinka“ Osijek), **Tetyana Kochnyeva** (UKPD „Ivan Franko“ Vukovar) i **Yuriy Holodovych** (UKPD „Cvit“ Split).

Za preostalih 4 mjesta u novom Predsjedništvu kandidati su bili: Jaroslav Blotnej, Marta Martinčić, Nikola Zastrižni, Antun Franček, Željko Koropatnicki, Andrej Pavlešin, Mihajlo Semenjuk, Mirko Fedak, Davor Lagudza, Viktor Kaminski.

Nakon glasovanja u novo Predsjedništvo su izabrani: **Mirko Fedak** (iz Lipovljana), **Željko Koropatnicki** (iz Kaniže), **Nikola Zastrižni** (iz Slavonskog Broda) i **Viktor Kaminski** (iz Rijeke).

Skupština je svoj rad nastavila izborom članova Nadzornog odbora u koji su izabrani: **Jaroslav Blotnej** (predsjednik, iz Zagreba), **Stefan Bojko** (član, iz Vukovara), i **Antun Franček** (član, iz Šumeća) te imenovanjem članova Arbitražnog vijeća u koje su izabrani **Marija Meleško** (iz Zagreba), **Ivan Semenjuk** (iz Lipovljana), **Marta Martinčić** (iz Rijeke) dok je Skupština donijela odluku da za likvidatora bude imenovan novoizabrani predsjednik Ukrajinske zajednice Republike Hrvatske.

Pod točkom razno skupštinari su raspravljali o povećanju plaće tajnici UZRH i povećanju honorara za grafički dizajn i prijelom, lektoriranje te uređenje „Vjesnika ukrajinske zajednice u Hrvatskoj“ što je odlučeno na Skupštini 10. studenog 2019. godine pod uvjetom da Savjet za nacionalne manjine odobri planirana sredstva, što se u konačnici i dogodilo. Obzirom da je Ukrajinska zajednica Republike Hrvatske za 2020. godinu ostvarila sredstva za cca 38% veća u odnosu na prethodnu godinu, tako je na Skupštini zaključeno da se povećava plaća tajnici i pojedini honorari u Vjesniku.

Pošto je Skupština uspješno završena prešlo se na treći sastanak a to je bila Konstituirajuća sjednica novoizabranog

Predsjedništva na kojoj se nakon konstituiranja i utvrđivanja imena članova novoizabranog Predsjedništva prešlo na izbor predsjednika Ukrajinske zajednice RH. Kandidati su bili **Slavko Burda**, **Nikola Zastrižni** i **Vlado Karešin**. Prije glasovanja kandidat za predsjednika Nikola Zastrižni je odustao od kandidature i podupro kandidaturu Vlade Karešina. Nakon glasovanja, između preostala dva kandidata, Slavka Burde i Vlade Karešina, za predsjednika je većinom glasova izabran **Vlado Karešin**, predstavnik UKPD „Ukrajina“ Slavonski Brod. Između više kandidata za zamjenika predsjednika su izabrani: **Slavko Burda** (iz Zagreba), **Tetyana Kochnyeva** (iz Vukovara) i **Željko Has** (iz Kaniže).

Na kraju treba čestitati novoizabranima, nositeljima funkcija u Ukrajinskoj zajednici Republike Hrvatske, poželjeti mnogo zajedništva i uspjeha u budućem radu na promicanju ukrajinske kulture, obrazovanja i uspješnog rada u udrugama u sredinama u kojima djeluju te očuvanju nastave na ukrajinskom jeziku po Modelu C. Nadamo se da će novoizabrani predsjednik Vlado Karešin sa suradnicima u svom mandatu pozicionirati Zajednicu u respektabilnu organizaciju ne samo u Republici Hrvatskoj nego i u Europi i svijetu.

Nikola Zastrižni

Jaroslav Blotnej,
predsjednik Nadzornog odbora UZRH

Vlado Karešin - novoizabrani predsjednik Ukrajinske zajednice Republike Hrvatske

dobila je novi naziv Ukrajinsko kulturno-prosvjetno društvo „Ukrajina“ Slavonski Brod. Od 2000. do 2004. godine Vlado Karešin je bio na čelu „Ukrajine“. 2008. godine osnovana je krovna organizacija Ukrajinaca RH, a Vlado Karešin je bio jedan od inicijatora osnivanja. U 2010. godini ponovno je izabran za predsjednika UKPD „Ukrajina“ Slavonski Brod, te ovu funkciju uspješno obnaša i sada. Inicijator i organizator je jedine Ukrajinske dječje smotre u Hrvatskoj koja se održava svake godine u Slavonskom Brodu. Inicirao je osnivanje ukrajinskih udruga u Kaniži i Šumeću, te godinama dolazio na probe folkloru u ova sela, pridonoseći razvoju osnovanim udrugama.

Bio je inicijator organiziranog učenja ukrajinskog jezika prema Modelu C u osnovnim školama u Slavonskom Brodu, Kaniži i Šumeću.

Glavnu podršku u očuvanju nacionalnog identiteta pruža g. Vladi njegova velika obitelj: supruga Kata, pet sinova, 9 unučadi i tri snahe. Svi su uključeni u neposredan rad Udruge. Sinovi su pohađali nastavu ukrajinskog jezika u školi.

Od samog osnivanja Ukrajinske zajednice RH, g. Vlado je organizator i voditelj Ljetnih škola za izučavanje ukrajinskog jezika u Hrvatskoj za djecu ukrajinskog podrijetla.

Ukrajinu je prvi puta posjetio 1994. godine i zaljubio se u nju od prvog posjeta. Od tada svake godine i više puta u godini posjećuje Ukrajinu. Više puta je vodio skupine Ukrajinaca iz različitih mjesta Hrvatske u posjet svojoj matičnoj zemlji. Pronašao je selo svojih predaka, stekao puno prijatelja u različitim gradovima Ukrajine, dovodio je najbolje profesionalne ukrajinske ansamble u Hrvatsku.

23. svibnja 2020. na Izornoj skupštini u Slavonskom Brodu Vlado Karešin je većinom glasova izabran za petog predsjednika Ukrajinske zajednice Republike Hrvatske.

Oksana Martinjuk, prof.

Vlado Karešin je rođen 3. svibnja 1966. godine u Slavonskom Brodu, u ukrajinskoj obitelji. Majka Natalija i otac Mihael su od malena učili Vladu poštivati svoje podrijetlo, voljeti materinski jezik, učiti tuđe i ne zaboravljati svoje, a u kući se govorio ukrajinski jezik. Svoj materinski jezik Vlado je učio ne samo od roditelja već i od djeda i bake. Osnovnu i srednju Obrtničku školu završio je u rodnom Slavonskom Brodu.

Sa svojih 19 godina bio je inicijator i organizator osnivanja Ukrajinske udruge „Ivan Senjuk Ujak“ u Slavonskom Brodu, daleke 1979. godine. U početku rada ove Udruge bio je organiziran samo folklor, a članovi su se okupljali u Mjesnom odboru „Mali Pariz“. Kasnije je Udruga dobila na korištenje prostorije hrvatskog RKUD-a „Đuro Đaković“ koje se sada zove „Brod“.

Godine 1990. Ukrajinska udruga iz Slavonskog Broda

Ukrajinska zajednica Republike Hrvatske

U Republici Hrvatskoj, pored ostalih nacionalnih manjina, aktivno djeluje ukrajinska nacionalna manjina koja nije velika brojčano ali je jedna od najstarijih manjina na ovom području i u svijetu.

Na prostor Hrvatske Ukrajinci su se počeli doseljavati krajem 19. i početkom 20. stoljeća, uglavnom iz područja zapadne Ukrajine.

Nakon II. svjetskog rata veliki broj Ukrajinaca je napustio Hrvatsku i bivšu Jugoslaviju te se preselio u zemlje poput Kanade, Novog Zelanda, Australije dok su Ukrajinci iz Bosne u isto vrijeme naseljavali gradove i sela Hrvatske.

Od samog početka stanovanja na ovom području Ukrajinci su vrlo aktivno radili na osnivanju kulturnih udruga te institucija, gradili su ukrajinske grkokatoličke crkve gdje su se okupljali s ciljem očuvanja nacionalnog identiteta.

Desetljećima, odnosno od 1968. godine, ukrajinske udruge na području Hrvatske djelovale su u sastavu Saveza Rusina i Ukrajinaca. Godine 2008. osnovana je krovna organizacija Ukrajinaca Hrvatske – Ukrajinska zajednica Republike Hrvatske. Osnivačka skupština Ukrajinske zajednice RH održana je u Slavonskom Brodu, u Radničkom domu, a inicijatori i organizatori bili su Vasilj Voras, Jozo Kavalko, Larisa Prokopenko-Uglješić, Igor i Marija Semenjuk iz Vukovara, Vlado Karešin, Nikola Zastrižni, Mihajlo Semenjuk iz Slavonskog Broda, Boris Graljuk, Andrej Pavlešen, Jevgenij Paščenko, Ostap i Viktor Filima, Tatjana i Josip Šagadin iz Zagreba, te Željko Has iz Kaniže.

Danas u sastavu Ukrajinske zajednice RH djeluje deset udruga: UKPD "Kobzar" Zagreb, Ukrajinska zajednica Grada Zagreba, UKPD „Ivan Franko“ Vukovar, UKPD „Lesja Ukrajinka“ Osijek, UKPD "Ukrajina" Slavonski Brod, UKPD "Andrij Pelih" Šumeće, UKPD "Taras Ševčenko" Kaniža, KPDU "Karpati" Lipovljani, UKPD "Dnjipro" Rijeka, UUKD "Cvit" Split.

Ukrajinska zajednica RH ima svoje glasilo „Vjesnik ukrajinske zajednice u Hrvatskoj“, aktivno sudjeluje u izdavaštvu, održava Ljetne škole za izučavanje ukrajinskog jezika, podržava izučavanje Ukrajinskog jezika i kulture po Modelu C u hrvatskim školama, te organizira Središnje manifestacije Ukra-

jinaca RH u sredinama gdje djeluju ukrajinske udruge. Krovna organizacija Ukrajinaca RH članica je Europskog i Svjetskog Kongresa Ukrajinaca, razvija suradnju s većinskim hrvatskom narodom te pripadnicima drugih nacionalnih manjina, ostvaruje veoma uspješnu suradnju s lokalnim i državnim vlastima u Republici Hrvatskoj, Veleposlanstvom Ukrajine u RH i matičnom zemljom Ukrajinom.

Ukrajinska zajednica RH na čelu s predsjednikom, članovima Predsjedništva i Nadzornog odbora zajedno sa predsjednicima ukrajinskih udruga ulažu ogroman trud u sprječavanje asimilacije te motiviraju mlade generacije za izučavanje materinskog jezika, očuvanje nacionalnog identiteta, integriteta i autoriteta svoje krovne organizacije i nacionalne manjine.

Svojim volonterskim radom, znanjem i strpljenjem kulturnom razvoju Zajednice pridonijeli su njezini predsjednici: Larisa Uglješić Prokopenko iz Vukovara, Ivan Semenjuk iz Lipovljana, Nikola Zastrižni iz Slavonskog Broda, Mihajlo Semenjuk iz Slavonskog Broda i novoizabrani predsjednik Vlado Karešin iz Slavonskog Broda.

Ukrajinci su u povijesti Hrvatske ostavili neizbrisivi trag, posebno za vrijeme Domovinskog rata 1991. godine, također su bili aktivni sudionici I. i II. svjetskog rata. Prošla su dva desetljeća od uzajamnog priznanja Hrvatske i Ukrajine a ove dvije države i dalje dijele iste strateške prioritete, slične puteve razvoja i izgradnju suvremenog, demokratskog društva.

Oksana Martinjuk, prof.

Predsjednici Ukrajinske zajednice Republike Hrvatske

Prva predsjednica UZRH,
Larisa Prokopenko-Uglješić

Drugi predsjednik UZRH,
Ivan Semenjuk

Treći predsjednik UZRH,
Nikola Zastrižni

Četvrti predsjednik UZRH,
Mihajlo Semenjuk

Peti predsjednik UZRH,
Vlado Karešin

U Lipovljanima održano svečano obilježavanje Dana Tarasa Ševčenka

Kulturno-prosvjetno društvo Ukrajinaca „Karpati“ Lipovljani je povodom obilježavanja 25. godišnjice svoga postojanja ispred sjedišta Udruge postavilo spomenik velikanu i geniju ukrajinskog naroda Tarasu Ševčenku. Manifestacija obilježavanja Dana Tarasa Ševčenka u trećem mjesecu održava se tradicionalno svake godine, a od 2017. članovi „Karpata“ redovito ju obilježavaju polaganjem cvijeća kod spomenika te prikazom kraćeg kulturnog programa.

Ove, 2020. godine članovi „Karpata“ su planirali manifestaciju održati u skladu s tradicijom, zajedno s obilježavanjem blagdana Josipova i Dana općine Lipovljani 20. ožujka, na kojoj su trebali sudjelovati pjevačka skupina, učenici koji pohađaju nastavu Ukrajinskog jezika po Modelu C u Osnovnoj školi Josipa Kozarca Lipovljani, te studenti ukrajinistike Filozofskog fakulteta iz Zagreba. Međutim, zbog nepovoljne zdravstvene situacije, a prema preporuci Stožera civilne zaštite, u dogovoru sa Veleposlanstvom Ukrajine u RH i Općinom Lipovljani, provođenje manifestacije prolongirali su za budućnost. Kada su se stekli uvjeti, manifestacija je održana 27. lipnja 2020. godine pod pokroviteljstvom i u suradnji s Veleposlanstvom Ukrajine u RH, Filozofskim fakultetom Zagreb, Savjetom za nacionalne manjine RH i Općinom Lipovljani. Održana manifestacija je bila u smanjenom obimu jer zbog obveza vezanih za kraj školske godine nisu bili u mogućnosti nastupiti studenti Filozofskog fakulteta, kao i naši osnovnoškolci.

Nakon polaganja cvijeća ispred spomenika Tarasu Ševčenku koje su položili Nj. E. Vasyly Kyrylyč - veleposlanik Ukrajine u RH, načelnik Općine Lipovljani Nikola Horvat i predsjednik KPD Ukrajinaca „Karpati“ Lipovljani Ivan Semenjuk, kulturno-umjetnički program priredili su članovi Društva na otvorenom prostoru ispred spomenika Tarasu Ševčenku, u skladu sa propisanim uvjetima za održavanje manifestacija.

Pjevačka skupina „Karpata“ je otpjevala dvije pjesme Tarasa Ševčenka, a zatim su članice Ankica Holovčuk i Marija Poljak reciti-

rale književna djela Ševčenka. U nastavku programa, o liku i djelu velikana Ukrajine, govorio je prof. dr. Jevgenij Paščenko, a u nastavku je održao promociju knjige „Istočna Ukrajina – Donbas“, koju je priredio u suradnji sa studentima Filozofskog fakulteta Zagreb i udruge HORUS (Hrvatsko-ukrajinska suradnja). Promocija ove knjige je veoma zainteresirala pedesetak prisutnih posjetitelja.

U knjizi je prikazan istočni dio Ukrajine, ponajprije regija poznata kao Donecina ili Donbas. Riječ je o prijevodima znanstvenih analiza ukrajinskih i inozemnih istraživača na temu prošlosti i suvremenosti Donbasa. Rasvijetljen je povijesni aspekt te je prikazano naseljavanje jugoistočne regije ukrajinskim stanovništvom. U isto vrijeme rubna zona ukrajinsko-ruskog i tatarskog pograničja privlačila je populaciju iz Moskovskog, odnosno Ruskog carstva, ali i druge etničke skupine. Nastaje slobodarska formacija, determinirana mentalitetom čovjeka koji je slobodan, nepodređen vladarima. Javljaju se vojne udruge kozaka. S razvojem kapitalizma, regija bogata rudnim bogatstvima (ponajprije ugljenom), postaje objekt eksploatiranja radništva koje je činilo lokalno stanovništvo. Ruski boljševizam težio je pripojiti područje Rusiji. Ukrajinski vojni odredi Nestora Mahna nastoje očuvati neovisnost. S razvojem sovjetskog režima regija se pretvara u središte radničke klase s jakom proruskom, antiukrajinskom propagandom. U godinama sovjetskog režima Donbas je značajno središte sovjetskog ekonomskog potencijala. Raspadanje sovjetskog sustava popraćeno je kaotičnim stanjem u regiji. Suvremeni moskovski režim iskorištava Donbas ne bi li spriječio europsku orijentaciju Ukrajine, a započeta agresija u obliku hibridnog rata ne samo da Donbas pretvara u regionalni problem, nego ga izdvaja i kao problem europske i svjetske sigurnosti. Knjiga je prvi pokušaj u Hrvatskoj da se stanje u regiji sagleda iz perspektive ukrajinske znanosti. (Sažetak)

Na kraju prezentacije, dr. prof. Jevgenij Paščenko je poklonio ovu knjigu za potrebe Narodne knjižnice i čitaonice Lipovljani načelniku Općine Nikoli Horvatu, te najavio izdavanje još dvije knjige koje će uskoro izaći iz tiska, a obrađuju teme i situacije na poluotoku Krimu te život grkokatolika u Ukrajini. Načelnik Horvat se zahvalio na darovanoj knjizi te pozvao profesora da i nove knjige promovira u Lipovljanima nakon njihovog izlaska iz tiska. Ujedno se zahvalio na pozivu na manifestaciju uz naznaku dobre suradnje s ukrajinskim Društvom koje promovira ukrajinsku kulturu i time doprinosi imidžu Općine Lipovljani.

Veliko oduševljenje zbog svoje nazočnosti ovoj manifestaciji iskazao je Veleposlanik Ukrajine u RH Nj. E. Vasyly Kyrylyč te rekao da se ovdje osjeća kao kod kuće budući da ukrajinsku kulturu i jezik članovi KPD Ukrajinaca „Karpati“ održavaju ovdje kao i u njegovom rodnom kraju u Prikarpatju. Ujedno je poklonio Društvu prigodan poklon za sjećanje na njegov prvi boravak u Lipovljanima, te obećao novi dolazak i dobru suradnju u budućnosti kako sa UKPD Ukrajinaca „Karpati“, tako i sa općinom Lipovljani.

Ivan Semenjuk, dipl. ing.

Покладання вінків у Ілоку загиблим воїнам III Українського фронту

Восьмого травня 2020 року в День пам'яті й примирення та з нагоди 75-ої річниці перемоги над нацизмом, фашизмом та їх союзниками в Другій світовій війні, представники Української громади Республіки Хорватія спільно з представниками Посольства України в Республіці Хорватія взяли участь в урочистій церемонії покладання вінків біля пам'ятника загиблим воїнам III Українського фронту в Ілоку.

В урочистому поминальному заході взяли участь представники Посольства України в РХ, зокрема дипломати Сергій Горопах, Руслан Єгоров, Георгій Фалко, мер міста Ілок Марина Будимир із заступником, представник Вуковарсько-сріємської області Зрінка

Чобанкович, представники Міністерства оборони РХ, військовослужбовці ЗС РХ.

У складі делегації Української громади РХ були голова української громади РХ Михайло Семенюк, секретар УГРХ Марія Семенюк Сімеунович, голова Ради української національної меншини міста Вуковар Ніколіна Василек, голова Українського культурно-просвітнього товариства "Іван Франко" Вуковар Стефан Бойко, член президії товариства Аніта Надж, яка акапельно виконала на комеморації гімни Хорватії та України.

Урочиста церемонія привернула увагу хорватської громадськості та державних і місцевих засобів масової інформації.

Тетяна Рамач

Objavljena knjiga bivšeg veleposlanika Hrvatske u Ukrajini Đure Vidmarovića "Kijevski dnevnik"

Đuro Vidmarović: svjedočenja o Ukrajini

Objavljena je knjiga Đure Vidmarovića Kijevski dnevnik 2014.-2015., kojom autor nastavlja priču o Ukrajini što je dio opširnog opusa, nastalog u trajnoj vezi autora s ukrajinskom temom - kao diplomate, Hrvata, čovjeka koji je stvorio svojevrsnu sagu, opširni ep o Ukrajini. Značaj Vidmarovićevih dnevnika je u tome da predstavljaju svjedočenja neposrednoga svjedoka koji je usmjeren dolazio u Ukrajinu i poslije mandata veleposlanika, u najdramatičnijim i povijesno značajnim trenucima zemlje. Potvrdom dubokog proživljavanja Ukrajine je to da Vidmarović završetkom mandata nije prekinuo s Ukrajinom, već je nastavio suradnju, dolazio je višekratno, proučavajući neposredno i reflektirajući doživljaje u nizu knjiga, brojnih publikacija, nastupanja s temom Ukrajine. Autor je danas na čelu građanske diplomacije i predstavlja Hrvatsko-ukrajinsko društvo. Govori kao neposredni svjedok koji na licu mjesta doživljava događaje i ruši velikoruske klevete na Ukrajinu, dočarava zemlju, povijest i sadašnjost kao vrsni poznavatelj. Vidmarović bez kolebanja, dvoumljenja naziva stvari svojim imenima kad govori o ruskoj intervenciji na susjednu državu Ukrajinu, daje točne karakteristike, prikazuje genezu i razvoj političkih događaja, ne zaire od predviđanja budućnosti.

Knjiga započinje dramatičnim i značajnim događajem – prikazom Revolucije ponosa koja se imenuje Majdan 2014. kada su ukrajinska javnost, Kijev i cijela Ukrajina iskazali nacionalno dostojanstvo i zato se zove Revolucija ponosa. Autor to prikazuje kao sukob Davida i Golijata na kijevski način jer se ukrajinsko društvo, goloruko sukobilo s naoružanim i žestokim snagama režima Putinove marionete prosovjetsko-ruskog Janukoviča. Pisac prikazuje ukrajinsko rodoljublje kroz bezbroj epizoda, detalja, likova i generaliziranje događaja. Govori istinu o Ukrajini u borbi koja je opletena lažima, spletkama, insinuacijama ruske propagande, tradicionalno i neiskorjenjivo antiukrajinske. Raskrinkava podmuklosti ruskih teritorijalnih pretenzija s izmišljenim tobožnje ruskim teritorijama, pojmovima, vađenim iz carističkog, sovjetskog antiukrajinizma. Ocrta mit o takozvanoj Malorosiji-Novorosiji i tobožnjem „ruskom Krimu“, ugroženosti ruskog jezika i Ukrajincima prikazivanim fašistima, nacistima, antisemitima i sličnim lažima. Borci na

Majdanu predloženi su kao patrioti, spremni poginuti za Domočinu, istinu o njoj, za pravo na neovisnost, na europsku zemlju oslobođenu od susjeda-agresora. Kao diplomat i kompetentan poznavatelj, ne i ravnodušan promatrač, otuđen od događaja, Vidmarović nastoji demantirati „ubitačnu promidžbu Kremļa koja je tvrdila da je u Kijevu na vlast došla neustavnim putem skupina kriminalaca, odnosno da je riječ o fašističkoj hunti“. Autor osobno dolazi na Majdan upravo kada je „Putin odlučio svojom snažnom lukavo „neobilježnom“ vojskom okupirati Autonomnu republiku Krim... i Sevastopolj i pripojiti ih Rusiji“. U središtu pozornosti je ciničan akt ruske intervencije na Krim i odvajanje od matične Ukrajine. Pisac pronicljivo definira stil i narav agresora, opazajući da „Kremaljska agitprop-mašinerija ponovo je upregnula sve raspoložive snage i sva svoja grla u zemlji i inozemstvu kako bi svijetu dokazala kako nije riječ o okupaciji, već o povratku Rusiji nepravredno otete pokrajine a tu je nepravdu uradio bezobrazni sovjetski lider Nikita Hruščov“. Pošto u Hrvatskoj ljudi malo znaju o povijesti Ukrajine, pisac i diplomata dokazuje da nije riječ o nekakvom povratku u krilo Majčice Rusije već o okupaciji. Tvrdnjama antiukrajinskoga sadržaja prepunjene su medije susjedne s Hrvatskom zemlje, slične agresijom na Hrvatsku i prožete antiukrajinskim floskulama preuzetim iz te Majčice. Svojim stavom Vidmarović prezentira moralno dostojanstvo, političku zrelost, poštenje hrvatskog intelektualaca za razliku od spomenutoga susjedstva. Autor upućuje na povijesne činjenice da je Ukrajini Krim priključen višim organima Kremļa s ciljem preporoditi snagama i novcem ukrajinskog naroda koji se još nije oporavio od sovjetskog genocida - Gladomora, nacističkog paljenja zemlje, i Ukrajina to ostvarila, izgubivši svoje plodne teritorije, pripojene Rusiji umjesto Krima. Vidmarovićeva knjiga daje detaljna, precizna razjašnjenja, objektivna tumačenja niza događaja koja su zamagljena ruskom propagandom – o ruskim makinacijama oko Krima, o međunarodnom kontekstu aneksije, kršenju međunarodnog prava, sličnim potezima Kremļa prema Moldaviji, Abhaziji. Takvim tumačenjima autor se izdvaja od tumačenja nekih hrvatskih medija. Pisac izražava poziciju pravde, pravde kojoj je težio svojim publikacijama jer „to se moralo postaviti, jer su mudraci iz Hrvatske počeli pisati plahturine tekstova o tobožnjoj zoni interesa Ruske federacije koju se mora poštovati kao rusko neosporivo pravo, a ako se ne poštuje tada ona ima

pravo na okupaciju“. Diplomati je vidio dalje od sitnih sluga i plaćenika u tadašnjim medijima, vidio je opasnu perspektivu takvoga nasilja i stav autora je bio „upozorenje kako okupacija Krima nije samo ukrajinsko-ruski problem, već svjetski problem. Ako se Rusiji honorira osvajanje tuđih teritorija zbog tzv. povijesnih razloga, tada se to mora dozvoliti i drugim državama“. Govori o tako brutalnim ruskim intervencijama kao „stvaranje kvasilinskih terorističkih paradržava Donjeck i Lugansk uz vojnu, ekonomski i političku asistenciju Moskve“, o brutalnom nasilju tamošnjih formacija nad ukrajinskim braniteljima, spominje rušenje nizozemskog civilnog putničkog zrakoplova iznad Luganska što je propaganda opet pokušavala pretvoriti u ukrajinsku krivicu. „Nisam mogao odobravati ovakva zlodjela, ovu količinu mržnje prema Ukrajincima“, piše Vidmarović. Posve su opravdane i duboko humane riječi: „I dalje se bojim za Ukrajinu. Bojim se da dragi ukrajinski narod ne postane ponovno žrtva političkih kuhinja, kombinacija interesa, politike i geopolitike, transnacionalnih kompanija i transideologija, nove bipolarne podjele svijeta. Previše je dragocjene krvi palo za europsku Ukrajinu i europske civilizacijske standarde. Jesu li euro-političari toga svjesni!“

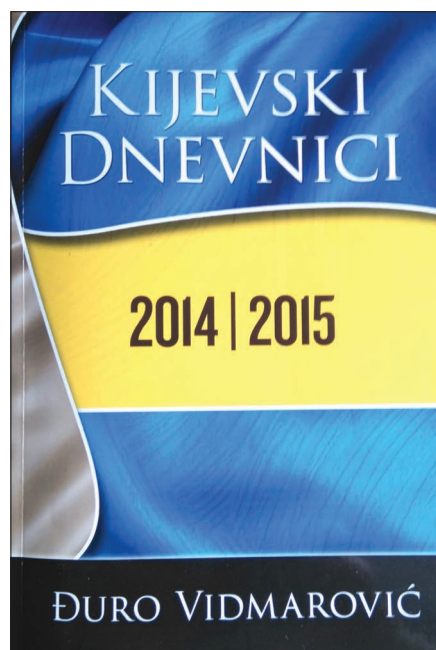
Autor izlaže svoju metodologiju, osnovanu na znanju Ukrajine i negiranju brojnih laži o toj zemlji, prenoseći javnosti svoje stavove utemeljene na istinama da Ukrajinci i Rusi nisu isti narod; da je postojala ukrajinska srednjovjekovna država Kijevska Rus', u kojoj je Moskovska kneževina bila samo jedna od udaljenih pokrajina; da ukrajinski narod ima svoju etnogenezu, ruski – svoju; dio Ukrajinaca, posebice u istočnim regijama govori ruski kao posljedica rusifikacije ali to ne znači da su Rusi; u Kijevu ne vlada antisemitizam; Ukrajinci se bore (i ginu) za europske vrijednosti; Ukrajina ne ugrožava integritet Rusije. Vidmarović objašnjava da on ne nastupa kao branitelj jedne strane ili rusofob prema drugoj, već teži objektivnom prikazu stvarnosti. To je posebice značajno s obzirom na hrvatski medij, uključujući HRT koja je na početku događaja pozivala ljude koji su vezani za Moskvu radom, školovanjem, ideologijom i „putin-skom idolatrijom“. „Premda nisu znali niti ukrajinski jezik, niti su poznavali povijest i suvremenu politiku u ovoj zemlji, hrvatskoj su javnosti objašnjavali što se ondje zbiva. Naravno, na štetu žrtve, ali i poštenja. Rusofili su činili nepravdu Ukrajini i bili na strani agresora. Nisu poštivali čak ni načelo neutralnosti. To je često puta zvučalo izdajnički jer su ti ljudi ipak pripadali Hrvatskoj koja je doživjela sličnu strašnu ratnu agresiju. Umjesto solidarnosti i empatije sa žrtvom, oni su pokazivali razumijevanje za agresora, a kod žrtve nalazili greške zbog kojih je, kako su dali znati, ruska agresija po njima bila opravdana. Na sreću hrvatska službena politika je imala pravilni stav“. Ove su riječi Đuro Vidmarovića – točna dijagnoza stanja svijesti određenoga segmenta u hrvatskim društvu koji posramljuju pojam Hrvatske, njenu povijest i narod. Ali to je samo segment, dok je istinito razumijevanje Ukrajine nazočno u hrvatskom narodu i to potvrđuje gospodin Vidmarović knjigom i cjelokupnom djelatnošću. Posve opravdano autor konstatira „Kijevski dnevnik imaju nakanu biti osobni povijesni svjedok. Ja sam jedini književnik iz Republike Hrvatske koji je tada, „kada je grmjelo“, bio na Majdanu Nezaležnosti (Neovisnosti koji su domoljubi

preimenovali u Euromajdan) i svojim sam očima gledao i ušima slušao što se ondje zbivalo i zbiva“. Nastupa kao jedan od rijetkih analitičara koji ukazuje na tendencioznost domaćih medija u prikazu ruske intervencije u suverenu državu: „Na žalost, u ovome trenutku treba javno prozvati HTV i sve vodeće medije koji su širili protu-ukrajinsko raspoloženje u Hrvatskoj i posredno, pa i neposredno opravdavali rusku agresiju. Takvih, ne pro-ruskih, već pro-putinovskih emisija i tekstova nije bilo u Srbiji, kakvih je bilo u Hrvatskoj. Preneražen sam tom pogreškom i za Hrvatsku štetnom rusofilijom, i vjerujem kako je ona zamjena za jugo-nostalgiju. Naši su kroatofobi progovorili kao rusofili. Čak na razini sveučilišnih profesora, veleposlanika, novinara i raznih „stručnjaka“. Blistavi su preciznom dijagnostikom poglavlja knjige kao Hrvatski Putinovci. Pisac sarkastično opaža da „kada je Putin okupirao Krim, oni su skoro javno slavili njegovu agresiju“, te im uzvraća: „Ukrajinci su nama blizak i prijateljski narod, neusporedivo bliži od Ruske federacije. To ne znači zauzimanje bilo kakvog protu-ruskog stava“.

Tekst je ispunjen brojnim impresijama neposrednih doživljaja u jezgri događaja, dinamičnim sižeima kao bogati kaleidoskop likova, istaknutih djelatnika i običnih građana. Knjiga se čita s lakoćom i neprekidnim interesom jer pisac uspijeva dočarati ambijent, karaktere, opširni spektar tema i scena od svakidašnjih opažanja do filozofskih, političkih zaključaka. Knjiga je možda prva i jedina koja u hrvatskoj putopisnoj tradiciji daje kompleksni, svestrani prikaz Ukrajine, posebice Kijeva, od povijesnih dubina do suvremenosti. Tekstovi su bogato foto-dokumentirani što obogaćuje informacijski sadržaj, stvara panoramski prikaz, konkretiziranje događaja.

Ovo je knjiga koja mora ući u popis diplomatske lektire, analitičara političkih znanosti visokoškolskih ustanova jer pruža bogatu spoznaju o predmetu koji prelazi granice regionalne. Ovo je knjiga za sve dobronamjerne građane Hrvatske ali i one koji su zaslijepljeni idealiziranjem kremaljskog režima.

*dr. sc. Jevgenij Paščenko,
profesor ukrajinistike FFZG*

Pjesme na različitim jezicima među kojima i ukrajinske

Koncert „Naše pjesme - vaši snovi“ u HNK Rijeka

Nakon dvomjesečne prisilne tišine zbog pandemije Corona virusa, Riječka opera ponovno je pozvala u kazalište svoju publiku. Nova kazališna sezona u Rijeci započela je izvedbama i koncertima malog formata. Dakle, u svibnju su održana dva orkestralna koncerta, a 28. svibnja ljubitelji klasike imali su priliku posjetiti koncert pod nazivom „Naše pjesme - vaši snovi“, na kojemu su sudjelovali operni solisti i pijanisti. Kako jedna od glavnih kreativnih parola riječkog kazališta zvuči „Vježbanje različitosti“, očarana publika slušala je pjesme na različitim jezicima. Pjesme su se izvodile na hrvatskom, ukrajinskom, slovenskom, ruskom, njemačkom...

Solistica opere, narodna umjetnica Ukrajine i predsjednica Ukrajinskog kulturno-prosvjetnog društva „Dnjipro“ - Rijeka Olga Kaminska prezentirala je na koncertu dva vokalna djela ukrajinskih skladatelja: narodnu pjesmu „Čotyry voly pasu ja“ u obradi skladatelja Kos-Anatoljskyi i ukrajinsku romansu „Yakby ja vmila vyšyvaj“ skladatelja Nine Andrijevske na stihove Lade Reve.

Ovo je bio ugodan događaj, jer nakon novogodišnjeg koncerta 2007. godine, gdje je Olga Kaminska pjevala ukrajinske pjesme u pratnji orkestra pod ravnanjem renomiranog hrvatskog maestra, dirigenta Miroslava Homena, u kazalištu, na žalost, na repertoaru više nije bilo djela ukrajinskih skladatelja. No u gradu Rijeci već ima poznavatelja i ljubitelja ukrajinske pjesme, plesa, glazbe i kulture zahvaljujući čestim koncertima, natjecanjima i festivalima u organizaciji Ukrajinskog kulturno-prosvjetnog društva „Dnjipro“.

Ove godine u lipnju će se održati 4. natjecanje „Ukrajinska solo pjevanja u Rijeci“, koje je osnovala narodna umjetnica Ukrajine Olga Kaminska te 5. ukrajinski festival pjesme, glazbe, plesa i likovne

umjetnosti. Puno energije i truda u organizaciju festivala i svih drugih aktivnosti društva ulaže i tajnica UKPD „Dnjipro“ Marta Martinčić.

Na koncertu u HNK Ivan pl. Zajc Rijeka publika je toplo prihvatila nastupe svih solista opere - Kristine i Roberta Kolara, Vanje Zelčić, Daria Bercicha, Ivana Šimatovića, Aljaža Farasina, Luke Ortara, Domagoja Dorotića. Pratili su ih sjajni pijanisti Igor Vlajnić, Natalia Marycheva te mlada pijanistica Jovana Vučević i harmonikašica Karmen Antulović.

Nakon dugo očekivanog susreta sa pjevačima i glazbenicima oduševljena publika nagradila je izvođače dugim aplauzima i uzvicima: Bravissimo!

Marta Martinčić

Концерт „Наші пісні – ваші сни“ в Хорватському національному театрі у Рієці

У Рієці прозвучали пісні на різних мовах, між якими й українські

Після двох місяців вимушеного мовчання внаслідок пандемії корона вірусу, Рієчкий оперний театр знову запросив до себе свою публіку. Новий театральний сезон в Рієці розпочався виставами невеликих форматів та концертами. Так, в травні відбулися два оркестрові концерти, а 28 травня поціновувачі класики мали змогу побувати на концерті під назвою „Наші пісні - ваші сни“, в якому взяли участь солісти опери та піаністи. Оскільки одним з головних творчих кредо Рієчкого театру є – „Практикуємо різноманітності“, зачарована публіка слухала пісні на різних мовах. Звучала хорватська, українська, словенська, російська, німецька...

Солістка опери, народна артистка України і голова Українського культурно-просвітницького товариства «Дніпро» - Рієка Ольга Камінська презентувала на концерті два вокальні твори українських композиторів. Народну пісню „Чотири волі пасу я“ в обробці композитора Кос-Анатольського та український романс „Якби я вміла вишивать“ Ніни Андрієвської на слова Лади Реви. Це було приємною подією, адже після новорічного концерту 2007 року, на якому пані Ольга Камінська співала українські пісні з оркестром під орудою відомого хорватського маestra Мирослава Хомена, в театрі, на жаль, більше не було в репертуарі творів українських композиторів. Але в місті Рієка вже є оцінювачі української пісні, танців, музики і культури України завдяки доволі великої кількості концертів, конкурсів і фестивалів українського

культурно-просвітнього товариства «Дніпро» - Рієка. У цьому році в червні відбудеться вже Четвертий конкурс «Українські солоспіви в Рієці», який заснувала народна артистка України Ольга Камінська і П'ятий український фестиваль пісні, музики, танцю і художнього мистецтва. Багато енергії та праці в організації фестивалів та інших активностей товариства вкладає і секретар УКПТ «Дніпро» - Рієка пані Марта Мартінчич.

На концерті ж в оперному театрі ім. Івана пл. Зайця міста Рієки публіка тепло сприймала виступи всіх солістів опери - Крістину і Роберта Коларів, Ваню Зелчіч, Даріо Берчіча, Івана Шімаговіча, Аляжа Фарасіна, Луку Ортара, Домагоя Доротіча, а акомпанували їм блискучі піаністи Ігор Влайніч, Наталія Маричева і молода піаністка Йована Вучевіч та акордеоністка Кармен Антунович. Після довгоочікуваних зустрічей публіки з митцями, всі виконавці отримали в нагороду тривалі оплески та вигуки: Браво!

Марта Мартінчич

Projekt prekogranične suradnje Hrvatska – Srbija „Dunav nas spaja“ – održana sjednica u Kuli

Delegacija Koordinacije Vijeća i predstavnika nacionalnih manjina Vukovarsko-srijemske županije posjetila je Kulu, gdje je održana sjednica u okviru projekta „Dunav nas spaja“ s predstavnicima Savjeta nacionalnih manjina iz Vojvodine.

Na sjednici je predstavljena mogućnost prekogranične suradnje u pripremi i realizaciji EU i nacionalnih projekata koji zanimaju nacionalne manjine.

Cilj projekta je jačanje socijalnog, ekonomskog i teritorijalnog razvoja u prekograničnom području kroz izvođenje zajedničkih projekata i aktivnosti.

Predstavnici nacionalnih manjina su iznijeli svoje prijedloge za projekte prekogranične suradnje koji bi mogli pomoći u razvoju

zajednice i dati osnovu za ekonomsko jačanje nacionalnih manjina, ali i njihovih lokalnih sredina iz kojih one dolaze uz pomoć EU fondova.

Ukrajinsku delegaciju na su sastanku predstavljale članica Savjeta za nacionalne manjine Republike Hrvatske Marija Semenjuk Simeunović i predsjednica Vijeća ukrajinske nacionalne manjine Grada Vukovara Nikolina Vasilek.

Sljedeća sjednica planirana je u Iloku, na kojoj bi trebalo iznijeti konkretne prijedloge projekta „Dunav nas spaja“ u kojima će biti uključeni i edukativni programi za osiguranje kvalitete i standardizacije kod prijave projekata na nivou EU.

Tetjana Ramač

Українська мова: погляд у майбутнє

25 червня лідери SKU взяли участь у панельній дискусії «Українська мова у світі: імпульси з України». Дискусію організував багаторічний партнер SKU, Міжнародний Інститут Освіти, Культури та зв'язків з діаспорою (МІОК) в рамках Бієнале «Українська мова у світі: відступ чи поступ?».

Президент SKU Павло Ірод у вступному слові наголосив, що Світова Координаційна Виховно-Освітня Рада у складі Світового Конгресу Українців надавала і продовжує надавати методичну підтримку вчителям української мови закордоном. SKU всебічно заохочує та підтримує вивчення української як іноземної в державних навчальних закладах по всьому світі. Завдяки своїм програмам та ініціативам, SKU працює задля збереження мовної та культурної спадщини українського народу, а також протидіє мовній асиміляції нових поколінь українців діаспори.

Модераторами дискусії виступили Ірина Ключковська, директорка МІОКу та Оксана Трумко, наукова співробітниця МІОКу. Дискутант, серед яких перший Віцепрезидент SKU Стефан Романів та Віцепрезидент SKU Наталія Пошивайло-Таулер, зосередились на питаннях поширення та популяризації української мови у світі.

За словами Сергія Шаповалова, аналітика Фонду «Демократичні ініціативи імені Ілька Кучеріва» число людей, які спілкуються українською в родині (вдома), зростає, в середньому, на 7-8% щороку. Наталія Пошивайло-Таулер теж відзначила позитивні зміни з українською мовою в Південній півкулі –

Австралії та Африці. «Формуються нові громади на нових, раніше не освоєних, теренах і з цим приходиться шкільництво. В умовах карантину навіть збільшується кількість учнів в українських школах, контактів між дітьми і батьками, учителями», – розповіла Віцепрезидент SKU.

«Українська мова завжди була і залишається мостом єднання між діаспорою та Україною. Вірю, що спільними зусиллями української держави, громадськості та діаспори ми зробимо все, щоб дати світу чіткі й однозначні сигнали: українська мова буде поширюватися, а її роль у світі рости», – зазначив Президент SKU Павло Ірод.

Світовий Конгрес Українців, 29.06.2020.

День вишиванки – свято національної єдності

Українці в Хорватії кожного року відзначають Всесвітній день вишиванки

Встає над світом шире сонце вранці

І землю гріє променем ясним.

А я їду по світу в вишиванці.

Я — українець! І горджуся цим.

В нас обереги вишивають здавна.

Така традиція в народі прижилась.

Вона прадавня, вічна й дуже славна.

В культурі й до сьогодні збереглась.

Ані вікам, ні моді не здолати...

Вона в людському серці і в душі.

У ній любові, мрій, надій багато

І ти традиції забути не спіши.

День вишиванки – іще не офіційне і відносно нове свято, покликане до сприяння єдності й культурного відродження всього багатонаціонального українського народу. Воно відзначається в третій четвер травня, тобто в цьому році – 21 травня. Ідея святкування зародилася у 2006 році і належить студентці факультету історії Чернівецького національного університету. За її словами, її надихнув знайомий, який постійно носив вишиту сорочку. Того року вишиванки одягнула така

велика кількість студентів, що згодом свято набуло міжнародних масштабів.

Тепер кожен свідомий українець одягає сорочку не лише в День Незалежності, але й у кожен третій четвер травня.

Історія вишивки на теренах України має не одну тисячу років. Особливого значення набула в останні кілька століть. Переважно, вишивали дівчата. До весілля готували спеціальну скриню, в якій роками збирали посяг. За народним повір'ям, сорочку для немовляти мала вишити мати або бабуся. Під час тонкої роботи майстрині співали пісні й молилися. Вірили, що так сорочка стає оберегом. Сорочки для жінок пряли тільки з конопель або льону. Вважалося, що ці рослини захищають майбутню матір і її ще не народжене дитя. Вишиванка вважається оберегом від усього лихого, що може статися в людському житті. Вона є символом краси та міцного здоров'я, а також щасливої долі.

В Україні вишиванка символізує родинну пам'ять, вірність та любов у сім'ї. Експерти вважають, що український народ намагається закодувати щастя, долю, життя та волю в орнаменті вишиванок.

Кожен регіон в Україні має свої візерунки. Борщівську вишиванку з Тернопільської області дуже легко впізнати, адже на ній переважає чорний колір. Буковинська сорочка завжди оздоблена яскравими квітами. У космацькій вишиванці переважають помаранчеві та

жовті кольори. Полтавчани люблять вишивати білим по білому. Тобто сміливо можна стверджувати, що українські вишиванки – наче райдуги світанки.

Своєрідну моду у 19-ому столітті започаткував Іван Франко. У своєму вбранні він почав поєднувати вишиванку з європейським костюмом. Сучасники згадували «Де б він не з'являвся, неодмінно привертая увагу своїм піджаком та вишиваною сорочкою поміж пишних комірців та краваток». У кінці 19 століття про український традиційний одяг заговорила вся Європа, яку важко чимось здивувати. Ї

Зараз елементи української вишиванки використовують у своїх колекціях визнані у світі модельєри та модні дома – Жан Поль Готьє, Джон Гальяно, Гуссі, Valentino, Dolce & Gabbana. А в 2015 році американський журнал опублікував статтю, в якій назвав українську вишиванку одним з головних трендів сезону. Протягом останніх років вишиванка стала не просто національною гордістю та історичним надбанням, а й

світовим трендом, який підкорив модні подіуми далеко за межами України.

Свято «Вишиванки» припало до душі і хорватським українцям! Члени Українського культурно-просвітнього товариства «Іван Франко» Вуковар традиційно збираються кожного року на центральній площі міста, щоби відзначити це свято української культури. В цьому році 21 травня урочиста хода на честь української вишиванки утворила колону, яку очолив голова товариства Стефан Бойко з дружиною, дочкою та онуками, які завітали до дідуся у гості з Німеччини. Приєдналися до них родини Семенюків, Матушинських, Крізманич, Войтків, Даціч, Рамач, Сімеунович. Приємно було бачити в колоні й молоде покоління, членів вокального ансамблю товариства, членів дитячої групи «Сонечко», які з гордістю і піднесенням демонстрували мешканцям та туристам міста кожен свою, особисту, українську вишиванку, тим самим популяризуючи свій національний одяг.

Тетяна Рамач

Моя вишивана сорочка, неначе долі оберіг

Українці Хорватії приєдналися до Всесвітнього дня вишиванки

Щороку у третій четвер травня вся Україна та українці у всьому світі відзначають Всесвітній день вишиванки. Цього року цей день припав на 21 травня. Цей, 2020 рік, був дуже незвичайним, а період поширення коронавірусної інфекції зупинив усі масові заходи. Проте в Україні це свято мало певне тематичне спрямування і було насиченим низкою цікавих онлайн акцій. Цікаво, що День вишиванки в Україні цього року присвятили українській родині та родоводу, а також видатним українським родинам, кілька поколінь котрих робили значний внесок у розбудову української державності, культури та науки. Організатори свята закликали кожного присвятити карантинний період дослідженню власного роду, створити дерево роду, адже це дуже важлива складова повернення історичної пам'яті цілого народу.

Українці Хорватії вже роками відзначають цей важливий день, адже вишиванка – це не просто одяг, це доля України й українців на полотні. Вишита сорочка – це, безумовно, безцінний спадок, який нагадує про Батьківщину, материнську любов, рідну домівку, особливо для українців, яких доля закинула далеко від рідної землі.

Одягнувши вишиванки, члени Українського культурно-просвітнього товариства ім. Лесі Українки з Осієка приєдналися до всіх українців світу в знак підтримки, любові і єдності, а також пошани до старшого покоління й виховання освіченого, гуманного і патріотичного наступного покоління.

Олеся Мартинюк

Яскраве свято – День вишиванки

Вишити українську красу презентували українці у Рієці

Уже давно відомо, що День вишиванки еволюціонував з невеликої студентської акції в глобальний міжнародний рух для українців по всьому світу. Нині цей день відзначають більш ніж в 70 країнах світу. Це свято закликає зберігати споконвічні народні традиції, презентувати світові етнічний вишитий український одяг.

Для українців, які мешкають за кордоном, це свято по-особливому дорогоцінне, тому що спонукає пам'я-

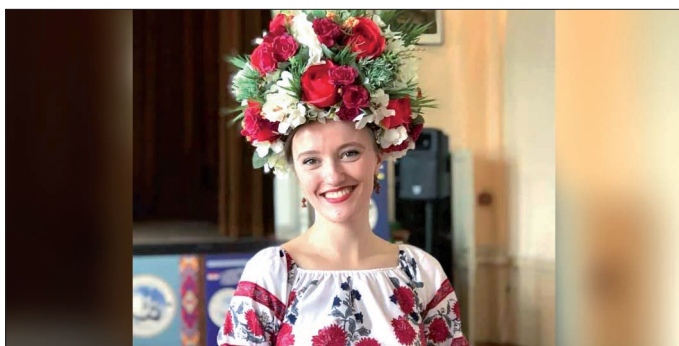
тати про українське коріння, рідну мову, щирі пісні, традиції та звичаї.

До Всесвітнього дня вишиванки приєдналися члени Українського культурно-просвітнього товариства «Дніпро» з Рієки, привітавши таким чином нашу Україну та українську спільноту з прекрасним, яскравим святом, яке відображає особливу національну традицію. Українці з Рієки, презентуючи вишиті українські сорочки, бажають, щоб в Україні завжди був мир, а люди жили у добробуті і злагоді.

Марта Мартинчич

5. Ukrajinski festival pjesme, glazbe, plesa i likovne umjetnosti u Rijeci

Anita Nađ, dobitnica glavne nagrade

По peti put došli su Ukrajinci iz cijele Hrvatske „va Reku“, kako bi lokalni ljudi rekli, – u lijepi grad Rijeku na obali Jadrana na Festival ukrajinske pjesme, glazbe, plesa i likovne umjetnosti koji je održan 20. i 21. lipnja 2020. godine. Kroz otvorene prozore prekrasne zgrade Hrvatske čitaonice Trsat orile su ukrajinske pjesme u izvedbi sudionika svih dobi. Festival je i međunarodni, ali na žalost, ove godine

zbog korone sudjelovali su samo domaći ukrajinski talenti i hrvatski umjetnici zaljubljeni u ukrajinsku pjesmu, a gosti iz Ukrajine nisu se mogli probiti kroz zatvorene granice.

U subotu 20. lipnja, u sklopu festivala održano je IV. međunarodno natjecanje „Ukrajinsko solo pjevanje u Rijeci“. Prva natjecateljica Andela Simeunović iz Vukovara predstavila se pjesmom o Ukrajini. Autorica ovih redaka, Natalija Tomkiv jedina je pjevala a capella, i to prvo duhovnu pjesmu Bogorodici „Koli vtomlenij“ Josifa Kišakeviča. Na natjecanju su predstavljene birane ukrajinske narodne i autorske pjesme: „Oj u viševnomu sadu“, „Sila ptaha“, „Oj na hori penj duplavij“, „Červona ruta“, „Pid oblačkom“ i drugi. Originalan je bio duo iz Zagreba (UKPD Kobzar): Anđelka Cacović (vokal) i Viktorija Kulikovska (gitara). Simpatično su nastupili dobro uvježbani članovi dječjeg ansambla „Sonečko“ iz Vukovara pod vodstvom Tetjane Ramač: Katarina Simeunović, Sergej Semenjuk i Roko Centner, prava mala sunašca na velikoj i ozbiljnoj sceni! Anita Nađ iz Vukovara oduševila je publiku i uvažene članove žirija zanimljivom izvedbom lemkivske pjesme „Pid oblačkom“ uz vlastitu pratnju na gitari i šaljive narodne

popijevke s druge strane Dnjipra „Oj, ja znaju, što grih maju“. Bračni par Marin i Goranka Tuhtan, operni umjetnici, izveli su nadaleko poznatu „Červonu rutu“ Volodimira Ivasjuka. Također je u natjecanju sudjelovao Mihael Kiselev, koji nažalost nije pjevao, ali zato je lijepo svirao ukrajinsku romansu na akustičnoj gitari.

Festival, kao i natjecanje u solo pjevanju, utemeljila je narodna umjetnica Ukrajine Olga Kaminska, solistica opere Hrvatskog narodnog kazališta Ivana pl. Zajca u Rijeci. I ove godine uz potporu Savjeta za nacionalne manjine Republike Hrvatske, Primorsko-goranske županije, Veleposlanstva Ukrajine, Ukrajinske zajednice u Republici Hrvatskoj te članova Ukrajinskog kulturno-prosvjetnog društva „Dnjipro“ pripremili su bogati program festivala. Olga Kaminska kao predsjednica žirija svečano je otvorila festival, pozdravila sve sudionike, goste i predstavila članove prosudbenog povjerenstva. Uz narodnu umjetnicu Ukrajine, solisticu Opere u Rijeci i osnivačicu Festivala Olgu Kaminsku, u žiriju navedenog natjecanja bili su maestro Igor Vlajnić - dirigent riječke Opere, akademski pjevač, pijanist i uvaženi sudski vještak za glazbu, Sergej Kiselev - solist Opere u Rijeci, inače podrijetlom iz Sankt Peterburga, Vitalij Klok - solist baleta u HNK Ivana pl. Zajca u Rijeci te Viktor Kaminskyy - solist orkestra riječke Opere.

Drugi dan festivala bio je još bogatiji, a dvoranu trsatske Čitaonice su navečer dupkom napunili sudionici i gosti. U okviru Festivala otvorena je izložba slika slikarice Ankice Verhas iz Slavenskog Broda. Na početku svečanosti podijeljene su nagrade. Grand prix (glavnu nagradu) je zaslužno dobila Anita Nađ iz Vukovara. Dobitnici prve nagrade su: trio „Sonečko“ iz Vukovara, Goranka i Marin Tuhtan iz Rijeke te Anđelka Cacović i Viktorija Kulikovska iz Zagreba. Drugo mjesto podijelili su: Anđela Simeunović iz Vukovara, Natalija Tomkiv iz Osijeka i Mihael Kiselev iz Rijeke.

U završnom govoru Olga Kaminska je istaknula da je sretna i da se snovi ostvaruju. Cijeli festival svojim dolaskom uljepšali su Njegova Ekselencija veleposlanik Ukrajine u Republici Hrvatskoj Vasylj Kyrlyč te ataše za kulturu u Veleposlanstvu Ukrajine u RH Ruslan Jegorov. Veleposlanik je došao u pratnji supruge Nine. U svom obraćanju prisutnima, izrazio je oduševljenje živošću Ukrajinske zajednice u Hrvatskoj. Citirao je Ivana Franka koji je istaknuo da su „rad i pjesma - dvije velike snage kojima je spreman služiti sve do smrti“, dodajući da je veliki ukrajinski pjesnik 1909. godine boravio u Lovranu na liječenju.

Bogati program svečanog gala koncerta pod nazivom „Naša pjesma - naša sudbina“ oduševio je sve nazočne. Osim sudionika natjecanja u njemu su otpjevali ukrajinske pjesme Olga Kaminska, Davor Lešić, Sergej Kiselev, solisti riječke Opere. Baletni duo Vitalij Klok i Laura Orlić izveli su koreografiju na pjesmu „Červona ruta“, Marija Tuhtan (klavir) i Paulina Tuhtan (violina) više nego sjajno odsvirali su „Csárdás“ Vittorija Montija. Sve okupljene razveselili su svojim plesom članovi UKPD-a „Ukrajina“ iz Slavenskog Broda te UKPD-a „Taras Ševčenko“ iz Kaniže. Nastupio je i mješoviti zbor iz Slavenskog Broda pod vodstvom Sanje Stičinski, kao i ženski kvartet iz Vukovara pod vodstvom Anite Nađ. Ozračje je bilo veselo i radosno. Nije nedostajalo improvizacije kao što je spontano otpjevana domoljubna pjesma „Oj tam na hori Sič ide“. I svojevrsan okvir koncertu dala je na samom kraju ukrajinska pjesma u izvedbi Olge Kaminske „Čom, čom, zemle moja“ koja je nas sve odnijela mislima u srcu milu Ukrajinu...

Slavlje se nastavilo u obližnjem restoranu na Trsatu. Sve što je lijepo kratko traje. Raspijevani, puni nadahnuća vratili smo se svojim kućama u nadi da ćemo se opet iznova okupiti u Rijeci na sljedećem festivalu ukrajinske pjesme.

Natalija Tomkiv, prof.

Фестиваль української пісні у Рієці

На початку літа, 20 і 21 червня 2020 року, у хорватському приморському місті Рієці відбувся П'ятий український фестиваль пісні, музики, танцю і образотворчого мистецтва, на який з'їхалися талановиті українці з цілої Хорватії, а також хорватські співаки, закохані в українську пісню.

Організатором музичного свята є Українське культурно-просвітне товариство «Дніпро», Рієка. У суботу в рамках фестивалю відбувся IV міжнародний конкурс «Український солоспів у Рієці», у якому цього разу змагалося лише сім учасників, оскільки гості з України не змогли приїхати. Звучали різноманітні українські народні і авторські пісні, під музичний супровід і а капела, ліричні і жартівливі, в оригінальному аранжуванні. Журі ось так розподілило нагороди: гран-прі конкурсу отримала Аніта Надж з Вуковара (УКПТ «Іван Франко»), дипломи за перше місце здобули тріо «Сонечко» (Катерина Сімеунович, Сергій Семенюк і Роко Центнер) з

Вуковара (УКПТ «Іван Франко»), дует Горанка і Марін Тухтан, солісти Рієцької опери, вокально-інструментальний дует Анджелка Цацовіч і Вікторія Куліковська із Загреба (УКПТ «Кобзар»). Друге місце в конкурсі зайняли Анджела Сімеунович з Вуковара (УКПТ «Іван Франко»), Наталія Томків з Осієка (УКПТ «Леся Українка») та гітарист Михайл Кісельов із Рієки.

Вінцем фестивалю став святковий гала-коцерт «Наша пісня – наша доля», на якому виступили усі конкурсанти, а також хорові і танцювальні колективи: УКПТ «Україна» зі Славонського Броду та УКПТ «Тарас Шевченко» з Каніжи, жіночий квартет з Вуковара та інші. Українські пісні виконали солісти Рієцької опери Давор Лешіч, Сергій Кісельов та Ольга Камінська. Своєю присутністю свято української пісні звеличили посол України в Хорватії Василь Кирилич з дружиною, аташе з питань культури Руслан Єгоров та багато гостей – шанувальників української пісні і культури.

Наталія Томків, проф.

Дві пісні

Не часто трапляється нагода брати участь у пісенному конкурсі, а особливо коли не займаєшся співом професійно. Просто спів, пісня – це частина твого життя. Співати – для мене, як дихати. Співати, коли сумно і коли радісно на серці. Перефразували рядки Лесі Українки, могла б про себе сказати, що змалку «щоб не плакати, я співала». Співала з дитинства. У моєї родини усі співочі, голосисті: і по татовій, і по маминій лінії. З тіткою ще зовсім малою на два голоси співала коляди, страсні пісні, українські народні «Ой, чий то кінь стоїть», «Сухая верба» та багато інших. Потім співала у школі, а студенткою стала учасницею хору народного ансамблю пісні і танцю «Черемош» Львівського національного університету ім. Івана Франка. Де ми тільки не співали! І в Шевченковому, і в Колодяжному, у Києві і навіть у Баскії на хоровому фестивалі у місті Віторія-Гастейс. Плекала любов до співу у дівочому церковному хорі «Звук» під керівництвом талановитої диригентки Марії Мельник при церкві Онуфрія у Львові. П'ятнадцять років співала вечірні і утрнені разом із сестрами василянками в Осієку. І далі співаю на славу Богу, собі на радість, бо, як кажуть хорвати: «Хто співає, не задумує злого!» А що вибрати на конкурс української пісні, у якому запропонувала взяти участь моя приятелька Оксана Мартинюк, голова нашого українського товариства в Осієку? Така велика скарбниця української пісні, стільки пісень улюблених, а треба вибрати лише дві.

Ідею для першої пісні «Тому коса добре косить» у виконанні польського гурту «Верховина» (Werchowyna) насправді подав мій чоловік, хорват, який натрапив на неї зовсім випадково на музичній платформі Deezer. Звичайно, я ту лемківську народну пісню дуже добре знала ще з часів «Черемошу» під назвою «Ой на горі пень дуплавий». Мова про жваву і бадьору співанку, із заразним ритмом і чудовою мелодією. Відразу була впевнена, що саме це буду виконувати у Рієці. Мій чоловік настільки її влюбовався, що перевернув цілий Інтернет, щоби знайти компакт-диск з тою піснею. Врешті таки віднайшов і придбав альбом «Ой, з-за гори» через інтернет-магазин у Празі в Чехії. «Верховина» – один з найвідоміших і найстаріших фольк-гуртів у Польщі. Своє існування почали із зацікавлення регіоном Бескидів і культурою лемків. Цей ансамбль протягом уже майже тридцяти років незмінно захоплюється традиційними піснями Східних Карпат, України, Білорусії, Росії та польсько-українсько-білоруського пограниччя. Від 2000 року гурт співає лише а капела.

Живемо, на жаль, у світі, в якому немає місця для Бога і в якому все обертається лише навколо матеріального і легкового. Саме тому другою піснею обрала «Коли втомлений» о. Йосифа Кишакевича. Ця пісня – своєрідний крик (хорватською було б «варај») до Матері Божої про поміч і опіку, про порятунок втомленої від життєвої боротьби душі:

*Коли втомлений життя борбою
Безсильний стану вже загубати,
Кріпи, рятуй м'я, не дай пропасти,
О, Божа Мати.*

Завдяки пісні відкрила для себе багатогранну особистість львівського композитора о. Йосифа Кишакевича (1872 – 1953). Він створив понад двісті духовних творів (серед яких відома колядка «Спи, Ісусе, спи», гімн «О, спмагай нас, Діво Маріє»), кілька святих літургій, коло сотні творів світського характеру, в основному національного спрямування. У виборі його духовного життєвого шляху вирішальну роль зіграло те, що переважна більшість тогочасних композиторів Галичини мали священничий сан, як о. Михайло Вербицький (автор музики до Гімну України), о. Віктор Матюк та інші. Свою першу Службу Богу написав у неповних двадцять років на другому році семінарії. Як молодий священник служив військовим капеланом в австрійській армії, з того у 1909 – 1912 роках у Далмації, а потім в українській армії (у Львові) у часи українсько-польської війни. Священник-патріот, який складає походові пісні Українських січових стрільців, прославляє полеглих у боротьбі за незалежну Україну, переконує українців 1918 року стати у лави борців, таки згинається під чоботом тоталітарного сталінського режиму після 1939 року. Не витримав, на жаль, нових випробувань. На старість з-під пера талановитого композитора виходять советські режимні пісні, а 1946 і пісня «За Сталіна». Цього ж року бере участь у сумнозвісному Львівському псевдо-соборі. За рік до смерті о. Йосиф Кишакевич написав останній у своєму житті варіант Божественної літургії, може, і як своєрідну покуту за блуканину на роздоріжжях історії.

Ці дві вибрані мною пісні, хоч дуже відмінні з огляду на свою тематику, послання і настрої, свідчать про багатство духа і культури українського народу. Саме тому із великим задоволенням я заспівала їх на фестивалі у Рієці.

Наталія Томків, проф.

Дні української культури у Вуковарі

У місті-герої Вуковар 28 червня 2020 року відбулася чергова маніфестація українців «Дні української культури». Маніфестація була організована Українською громадою Республіки Хорватія та Українським культурно-просвітнім товариством ім. Івана Франка з Вуковара. Незважаючи на особливі епідеміологічні умови, захід зібрав значну кількість шанувальників української культури. Концерт художньої самодіяльності українських колективів відбувся під патронатом Ради з питань національних меншин Республіки Хорватія і міста Вуковар за фінансової та організаційної підтримки Ради української національної меншини міста Вуковар, Представника української національної меншини Вуковарсько-сріємської області, Ради української національної меншини общини Богдановці та Хорватського дому Вуковар.

Звеличили маніфестацію почесні гості, які були присутні на ній, а саме: Посол України в Республіці Хорватія його Ексценсія Василь Кирилич з дружиною, аташе з питань культури діаспори та преси Посольства України в РХ Руслан Єгоров, член Ради з питань національних меншин РХ Марія Семенюк Сімеунович, мер міста Вуковар Іван Пенава і його заступник Івана Муйкіч, представник міського відділу культури Сініша Мітрович, голова координації Ради та представників національних меншин Вуковарсько-сріємської області Светіслав Мікєрович, голова Української громади РХ Владо Карешин та його заступники, представники української національ-

ної меншини Вуковарсько-сріємської та Бродсько-посавської області Тетяна Кочнева та Микола Застрижний, голови Ради української та русинської національних меншин міста Вуковар Ніколіна Василек та Зденко Бурчак, голова Ради української національної меншини общини Богдановці Олесь Бич, гості з Липовлян, Загреба, Славонського Броду, Каніжи, Вуковара та Петрівців.

У неділю, 28 червня о 19 годині, у Хорватському будинку культури у Вуковарі зібралися учасники маніфестації, гості та шанувальники української культури. Перед початком концерту глядачам була представлена виставка книг «Збірка рідного краю цетральної бібліотеки русинів та українців Хорватії за 1995- 2020 роки», підготовлена з нагоди 25-річчя її заснування. Автор першої виставки, організованої в Загребі та каталога, який був представлений у Вуковарі – керівник центральної бібліотеки в Загребі Катерина Тодорцев-Хлача.

Ведучою урочистого концерту самодіяльної культурно-просвітньої творчості українців Хорватії в цьому році була Івана Вовк Надж, а свою творчу програму представили: Українське культурно-просвітнє товариство «Іван Франко» Вуковар, Українське культурно-просвітнє товариство «Україна» зі Славонського Броду, Українське культурно-просвітнє товариство «Тарас Шевченко» з Каніжи, Культурно-просвітнє товариство українців «Карпати» з Липовлян, учні Основної школи Антуна Бауера з Вуковара та початкової школи з Петрівців, які вивчають українську мову і культуру.

До присутніх з вітальними словами звернулися Посол України в Республіці Хорватія Василь Кирилич, мер міста Вуковар Іван Пенава, голова Української громади РХ Владо Карешин.

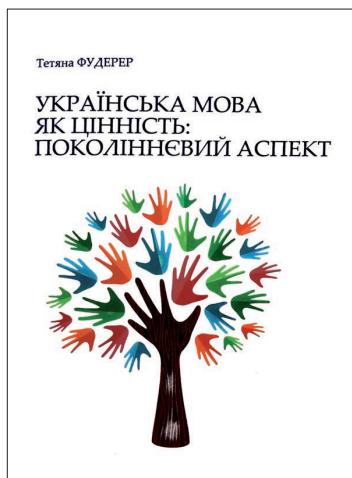
Чудовий концерт у Хорватському домі не залишив байдужим ані учасників, ані гостей маніфестації. Українські товариства представили глядачам українські народні та сучасні пісні у виконанні хорових колективів, соло, тріо та квінтет, сучасні та старовинні хореографічні композиції, класичну на сучасну українську поезію. Особливу увагу і щирі оплески отримали наймолодші учасники концерту - дитяча група «Сонечко», яка працює при українському товаристві у Вуковарі. Маленькі козацата сміливо представили глядачам сучасну українську патріотичну поезію. Не залишився без уваги виступ учнів, які факультативно вивчають українську мову в школі. Урочисто та гордо лунало з їхніх уст безсмертне слово Тараса Шевченка і Івана Франка. Милувалися глядачі виступом жіночого квінтету, який нещодавно був створений при УКПТ «Іван Франко» Вуковар. Ірена і Аніта Надж, Марія С. Сімеунович та Катаріна Йовакарич виконали балладу «Коли на крилах ночі». З великим задоволенням публіка прийняла виступи танцювальних колективів з Каніжи і Славонського Броду. Приємно відзначити, що керують ними були члени цих танцювальних колективів - Лідія Балог Хас із Каніжи і Ігор Семенюк зі Славонського Броду. Цей факт дуже важливий у роботі української громади на цих просторах. Були члени не залишають товариство, а активно продовжують працювати, передавати свій досвід молоді. Це свідчить про наслідування поколінь і збереження українських традицій.

Маніфестація у Вуковарі пройшла успішно і була широко висвітлена засобами масової інформації. Мета кожної маніфестації, яку планує Українська громада Хорватії - гідно представити свою культуру на цих просторах, популяризувати українські традиції, зберегти ідентичність. З цим завданням українське товариство ім. Івана Франка у Вуковарі справилося на відмінно.

Тетяна Рамач

Ukrajinski jezik danas: knjiga Tetyane Fuderer „Ukrajinski jezik kao vrijednost: generacijski aspekt”.

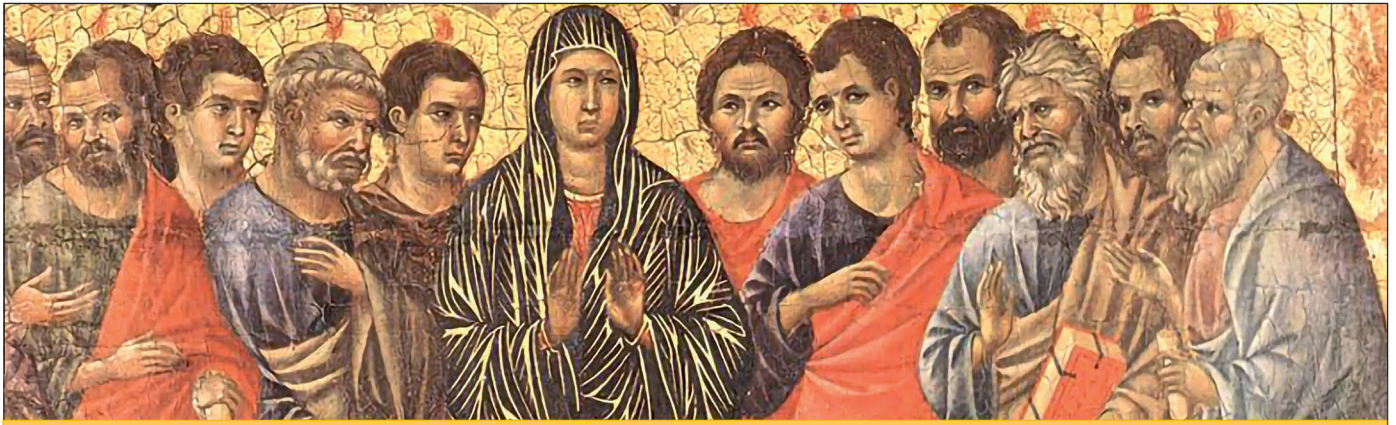
«Укrajинська мова як цінність: поколіннєвий аспект»

Profesorica Katedre za ukrajinski jezik i književnost dr. sc. T. Fuderer je objavila knjigu „Ukrajinski jezik kao vrijednost: generacijski aspekt”. Radi se o vrlo značajnom i aktualnom problemu uzajamnih veza jezika nacije i društva u Ukrajini, stava prema jeziku od strane govornika koji pripadaju različitim vjekovnim kategorijama. Analizirano je opće stanje s ukrajinskim jezikom u zemlji, gdje je jezik neprestano na udaru ne samo zbog intervencije tuđeg jezika, već i moralnoga stanja društva. O značaju jezika svjedoči epigraf koji je autorica uzela iz stvaralaštva velike suvremene ukrajinske pjesnikinje Line Kostenko: *Колись вірменські матері у вигнанні, без даху над головою, на пальючих вітрах, писали пальцями на піску алфавіт, щоб діти не забули вірменську мову.* T. Fuderer prati suodnos između jezika i ljudi u generacijskim kategorijama, započevši analizu od mlađe generacije sve do starijih. Takav pristup je uspješan u prikazu stanja jer, kako naglašava autorica, u svakom povijesnom razdoblju svaka generacija u različitim staležima ima vlastiti jezik, svoj naglasni sustav. Generacije se razlikuju u idejnim pogledima, na primjer u stavu prema savezu Ukrajine s Rusijom i Bjelorusijom, gdje je najviše protivnika kod ukrajinske mladeži koja najviše podržava savez zemlje s Europskom Unijom. Analiza pokazuje rast popularnosti ukrajinskog jezika upravo kod mladeži. Vojna agresija Rusije protiv Ukrajine, Revolucija dostojanstva 2014. su bitno utjecale na stav Ukrajinaca prema pitanju govornih komunikacija. Svijest razumijevanja govornog konflikta bitno je porasla. Međutim, stav prema jeziku je različit u različitim regijama zemlje, u nekima postoji bilingvizam, odnosno uporaba ukrajinskog i ruskog. Glede jezika, najproblematičnije su regije - istočna i južna Ukrajina, podvrgavane jakoj rusifikaciji. Ne manje je ugrožen jezik u Kijevu. Specifičnom crtom govornog stanja u Ukrajini je nazočnost ukrajinsko-ruske govorne mješavine poznate kao suržyk. U knjizi je rasvijetljeno pitanje različitosti stava prema jeziku u različitim grupama društva. Nemalo pozornosti je posvećeno starijoj generaciji, jer kako navodi autorica,

Ukrajina je jedna od „najstarijih“ zemalja svijeta, svaki peti dio odrasloga stanovništva pripada kategoriji trećega doba, dakle starijih od 60 i više godina što predstavlja 20,3% općeg stanovništva i prema starenju Ukrajina zauzima 11 mjesto u svijetu. Knjiga T. Fuderer obrađuje značajnu temu o Ukrajini i njenom jeziku, stavu prema jeziku u ukrajinskom društvu, sagledanih analitički, s različitih generacijskih, socijalnih stavova. Kompleksna sociolingvistička problematika rasvijetljena je znanstvenom metodom uz svestrani prikaz problema, uz bogatu govornu ilustrativnu građu što knjigu znanstvenog sadržaja i usmjerenja čini zanimljivom, čitljivom. Tekst obiluje brojnim primjerima koji prikazuju stanje govornih generacija u Ukrajini. Knjiga je objavljena u Ukrajini na ukrajinskom jeziku, međutim, metodologija istraživanja je zanimljiva i za hrvatsko govorno područje. Preporučuje se metodologiju i metode istraživanja objaviti sažeto na hrvatskom jer je problematika itekako aktualna za hrvatsku javnost koja pruža obilnu građu za istraživanje. Tako bi ukrajinska i hrvatska slavistica, predstavница zagrebačke ukrajinistike ostvarila znanstvenu intervenciju u hrvatski znanstveni prostor i ponudila metodiku istraživanja. Ne manje značajna problematika i za takvo područje kao govorno stanje Ukrajinaca Rusina Republike Hrvatske. Jezič potomaka ukrajinskih doseljenika iz prošlih stoljeća predstavlja zanimljiv primjer funkcioniranja izvan povijesne domovine i očekuje sistematsko znanstveno istraživanje.

dr. sc. Jevgenij Paščenko, profesor ukrajinistike FFZG

Зіслання Святого Духа – П'ятдесятниця

Після світлого празника Христового Воскресіння – Пасхи – християнський світ на сороковий день святкує Вознесіння Христове, а ще за десять днів – Зіслання Святого Духа – П'ятдесятницю або, як у народі кажуть, Зелені Свята. Цього року в Хорватії це свято римо-католики і греко-католики за Григоріанським календарем святкували 31 травня, а наші брати і сестри в Боснії і в Україні – 7 червня за Юліанським.

«Ми бачили світло істинне, ми прийняли Духа небесного, ми знайшли віру істинну, нероздільній Трійці поклоняємося, вона бо спасла нас», – співаємо на Стиховні вечірні перед цим великим і заповіданим празником нашого церковного року. Зіслання Святого Духа – це як вінок чи печать на справі спасення людського роду, що здійснив Божий Син. Дев'ять днів після Вознесіння апостоли з Пречистою, Преподобленою Дівою Марією у вечернику очікували зіслання Святого Духа. Коли Святий Дух у вигляді полум'я, вітру, вогняних язиків зійшов на учнів, вони у повноті збагнули Христову радісну вістку. У день святої П'ятдесятниці сам Святий Дух помазує апостолів на проповідників Христової Благовісті. Цього величного дня – якраз на Зіслання Святого Духа – зароджується і починає діяти Христова Церква. Святий Дух, який перебуває в Церкві і в серцях вірних, немов у храмі, провадить цю Церкву, освячує її, просвічує і зберігає на дорозі правди.

Апостоли й перші християни і празник П'ятдесятниці, як і Пасхи, перейняли зі Старого Завіту й залишили його назву (бо і для них це був п'ятдесятний день після Пасхи), але надали йому цілком іншого змісту і значення. Головним мотивом святкування П'ятдесятниці для новозавітної Церкви є подія зіслання Святого Духа на апостолів. Зміст богослужінь цього дня повний радості і прослави Святого Духа і Святої Трійці. «Прийдіте, люди, трипостасному Божеству поклонімся, Синові в Отці зі Святим Духом!» З богослужби П'ятдесятниці походить і добре знама молитва до Святого Духа, яка починає кожне наше богослужіння: «Царю небесний, Утішителю, Душе істини, що всюди є і все наповняєш, скарбе дібр і життя подателю, прийди і вселися в нас, і очисти нас від усякої скверни, і спаси, Благий, душі наші».

У Церкві Старого Завіту існував звичай у дні П'ятдесятниці долівки домів і храмів вкривати свіжою травою, а також стіни замаювати (прикрашати) гілками дерев і квітами на знак, що уся природа буяла в зелені, коли людям був даний Божий Закон. Передання каже, що й апостоли, зберігаючи традицію, свою горницю прикрасили зеленню і квітами. Цей звичай перейшов і до новозавітної Церкви, тому ще одна назва П'ятдесятниці, бодай у нашому народі, – Зелені Свята. Квіти й зелень дерев

є ознакою життя, тож символізують життєдайного Святого Духа. Як природа навесні оновлюється, вкривається зеленню і квітами, так і свята Церква та її вірні оновлюються силою Святого Духа.

Святий Дух – Утішитель – якого Ісус Христос обіцяв послати своїм учням: «І проситиму я Отця, і дасть він вам іншого Утішителя, щоб з вами був повіки, Духа істини, якого світ не може сприйняти, бо не бачить його і не знає. Ви ж його знаєте; бо перебуває він з вами, і буде в вас. Не полишу вас сиротами; я прийду до вас» (Ів. 14,16-18). Яка неймовірна і велика обітниця! Як зазначають духовні отці, Святий Дух – це любов Отця і Сина, поцілунок, обійми Отця і Сина. А для нас Пресвята Трійця – Отець, Син і Дух Святий – це і далі велика таїна віри!

Подія Зіслання Святого Духа мала дуже велике значення для апостолів і перших християн, а і сьогодні важлива для цілої Христової Церкви. Святий Дух надав апостолам дар мови, дар розуміння святого Писання і дар мужності у проповідуванні та визнанні святої віри. Святий Йоан Золотоустий у проповіді на празник П'ятдесятниці наголошує: «Преласкавий Бог сьогодні наділив нас великими дарами, що їх тяжко словами висказати. Тому всі разом радіймо й, радіючи, славимо нашого Бога... Бо що з того, питаюся, що належить до нашого спасення, не було нам дане через Святого Духа? Він нас звільнив з неволі, покликав до свободи, нас всиновив. З цього джерела (тобто Святого Духа) випливають пророцтва, благодать зцілення і все те від нього, чим Церква звикла прикрашатися». Святий Василій Великий, вважає, що через Святого Духа відбувається повернення до раю, піднесення до небесного царства, повернення синівства: «Через нього можемо Бога звати Отцем, можемо стати учасниками благодаті Ісуса Христа, зватися дітьми світла, брати участь у вічній прославі...» (Про Святого Духа, гл. 15).

Ми – діти світла – дякуємо Богові нині за дари Святого Духа, справді великі й щедрі: «Плід Духа: любов, радість, мир, довготерпіння, лагідність, доброта, вірність, тихість, здержливість» (Гал. 5,22-23). Святий Дух зійшов зі своїми дарами і на кожного з нас у Таїнстві миропомазання й «помазав» нас на дітей Божих, Христових учнів, а наше тіло зробив своїм храмом. Цю велику правду пригадує нам святий апостол Павло й заохочує нас до гідного життя: «Хіба ж не знаєте, що ваше тіло – храм Святого Духа, який живе у вас? Його ж маєте від Бога, тож уже не належите до себе самих. Ви бо куплені високою ціною! Тож прославляйте Бога у вашому тілі!» (1 Кор. 6,19-20).

Наталія Томків, проф.

Susret svećenika Slavonsko-srijemskog vikarijata i Križevačke eparhije u Bukovlju

Župnik župe Uzvišenja svetog Križa o. Aleksandar Hmilj je u subotu, 6. lipnja 2020. godine bio domaćin redovitog susreta svećenika Slavonsko-srijemskog vikarijata koji se održao u filijalnoj crkvi u Bukovlju. Ovom susretu je predsjedavao biskupski vikar slavonsko-srijemski i župnik u Petrovcima mr.sc. Vladimir Sedlak koji je rođen u Subotici. Studirao je filozofiju na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Đakovu (2002.-2004.), teologiju na papinskom sveučilištu Gregoriana u Rimu (2004.-2007.), postdiplomski studij iz ekleziologije na Gregoriana u Rimu (2008.-2010.). Zaređen je za Križevačku biskupiju za đakona u Zagrebu a za svećenika u Kucuri 2010. godine. Župnik je u župi Pokrova presvete Bogorodice u Petrovcima kraj Vukovara od 2010. godine. Član je Udruge katoličkih intelektualaca od 2011. godine te član povjerenstva za mlade u Križevačkoj biskupiji od 2012. godine.

Svećeničkom susretu je prisustvovao i mons. Milan Stipić, apostolski upravitelj Križevačke eparhije (biskupije).

Svećenici su, prije sjednice, u crkvi odslužili pjevani Moleben Kristu Čovjekoljupcu i izmolili posvetnu molitvu Srcu Isusovu, predajući sebe, svoje svećeništvo, svoje obitelji i župe pod zaštitu Kristove ljubavi i milosrđa.

Na sjednici su svećenici raspravljali o nadolazećem popisu stanovništva, upoznaujući metode, parametre i statističke činjenice, te njihovu sveukupnu važnost za grkokatolike u Hrvatskoj. Nakon toga aktualne naravi, prvi puta po ublažavanju mjera zaštite zbog COVID-a 19 izložio je svježe informacije vezane uz djelokrug rada pojedinih centralnih ustanova Križevačke eparhije, upoznao je također svećenstvo s personalnim promjenama unutar eparhijskih centralnih ustanova, a pozvao je i na sudjelovanje u više eparhijskih hodočašća: Slavonski Brod – hodočašće Gospi od Brze pomoći i Krk – godina Sluge Božjeg, biskupa dr. Antuna Mahnića.

Svoj redoviti susret svećenici Slavonskog i Srijemskog dekanata su završili uz objed i ugodan bratski razgovor u Pastoralnom centru koji je za potrebe ovog susreta ustupila Rimokatolička župa svetog Antuna Padovanskog iz Podvinja filijala svetog Josipa u Bukovlju sa kojom župnik, domaćin ovog susreta, o. Aleksandar Hmilj veoma dobro surađuje tako da je već nekoliko župskih događanja održano u ovom novoizgrađenom i veoma lijepo uređenom i funkcionalnom prostoru.

Treba napomenuti da je ovaj sastanak održan prvi put nakon ublažavanja mjera zaštite zbog bolesti COVID-19.

Nikola Zastrižni

Radovi na župnom stanu i pastoralnom centru u Slavonskom Brodu napreduju

Kao što smo već pisali u našem časopisu, u župi Uzvišenja Svetog Križa u Slavonskom Brodu traju radovi na izgradnji župnog stana u sklopu kojeg će biti i multifunkcionalna pastoralna dvorana. Radovi su počeli veoma dobro međutim pojava bolesti COVID-19 i mjere koje su donesene su zaustavile radove ne samo na ovom projektu već u cijeloj državi a i svijetu.

Nakon ublažavanja i djelomičnog ukidanja mjera izvođač radova

je krenuo ubrzanim tempom da nadoknadi ono što je ne njihovom voljom propušteno tako da smo svakodnevno svjedoci vidnog napretka u radovima što je vidljivo na priloženim fotografijama.

U pomoćne poslove uključili su se i pojedini župljani kojima to obveze dozvoljavaju tako da su zajedno sa župnikom, o. Aleksandrom Hmiljem srušili stari neugledni zid koji je dijelio crkveni posjed i istočnog susjeda.

Nakon rušenja zida župljani, Josip Lesi, Mirko Danjo i Nikola Zastrižni su očistili i složili više od dvije tisuće komada cigle koja će biti prodana a sredstva koja će se dobiti od prodaje će biti upotrijebljena za neke od projekata koji su planirani u okviru izgradnje župnog stana sa pastoralnom dvoranom i rekonstrukcije postojeće crkve. Zanimljivo je da je župljane a i samog župnika prilikom rada ugodno iznenadio svojom posjetom mons. Milan Stipić, apostolski upravitelj Križevačke eparhije (biskupije) koji se sa nazočnim majstorima, radnicima i župljanima zadržao u srdačnom razgovoru i razgledanju gradilišta samim tim što mu je to bio i prvi, iako neslužbeni, posjet i upoznavanje sa tijekom radova nakon posvete temelja i kupole.

Nadamo se da će se radovi nastaviti ovim tempom i da će se župna zajednica do zime vratiti kući, u crkvu u Slavonski Brod jer se sada bogoslužja, kao što je poznato, održavaju u fili jalnoj crkvi u Bukovlju.

Nikola Zastrižni

Svetkovina svetog Antuna Padovanskog u Podvinju

Liturgijsko slavlje po grkokatoličkom obredu

Blagdan svetog Antuna Padovanskog (svetog Ante) jednog od najomiljenijih katoličkih svetaca koji je svetim proglašen samo godinu dana nakon svoje smrti, svečano je proslavljen u subotu, 13. lipnja, u Župi svetog Antuna Padovanskog u Podvinju, prigradskom naselju Slavenskog Broda.

Za grkokatolike, Ukrajince, posebno je znakovito što se u okviru slavljenja crkvenog goda ove župe već godinama, tradicionalno, služi liturgijsko slavlje po grkokatoličkom obredu. Ovogodišnje je predvodio grkokatolički slavonskobrodski župnik o. Aleksandar Hmilj. Božju Riječ navijestio je o. Nikola Stupjak, župnik grkokatoličke župe u Kaniži, suslužio je velečasni Robert Farkaš, župnik u župi sv. Leopolda Bogdana Mandića u Slavanskom Brodu a liturgijsko pjevanje predvodile su sestre bazilijanke zajedno sa župljanima grkokatoličke župe Uzvišenja svetog Križa u Slavanskom Brodu.

Propovijedao je velečasni Josip Matanović, župnik župe sv. Dominika Savija, jedine župe u Hrvatskoj koja je posvećena ovom svecu zaštitniku ministranata i mladih. U svojoj veoma nadahnutoj propovijedi, velečasni Josip je veoma iscrpno govorio o životu sveca zaštitnika potlačenih i siromašnih, ali i propovjednika, zaštitnika budućih majki, putnika, ribara, mornara, starih ljudi, žetvi, konja, izgubljenih stvari, pošte, brodoloma, gladovanja, Portugala i vjere u Presveti sakrament i osvrnuo se na njegov svetački život i čuda koja je učinio.

Misno slavlje je završeno zahvalom predvoditelja bogoslužja o. Aleksandra Hmilja svećenicima koji su suslužili u liturgijskom slavlju po grkokatoličkom obredu i blagoslovom svih nazočnih koji su nakon završetka u redu obilazili kip sv. Antuna i prinosili mu svoje prošnje i zavjete.

Nikola Zastrižni

Izučavanje Ukrajinskog jezika u Hrvatskoj za vrijeme pandemije

Ukrajinski jezik online

Zbog korona virusa koji se pojavio u našoj državi početkom ožujka sve škole počele su održavati nastavu i učiti u virtualnim učionicama.

Školske klupe zamijenili su radni stolovi u dječjim sobama, umjesto školskih ploča i bilježnica tu su računala, televizori i tableti, školske učionice zamijenile su one virtualne. Učitelji izborne nastave „Ukrajinski jezik i kultura“ isto su se morali prilagoditi u ovoj teškoj situaciji. Budući nemamo zajedničkog priručnika, odlično je poslužio priručnik „Ridna mova“ koji je napisala prof. ukrajinskog jezika i književnosti Oksana Martinjuk. Jedan od problema bio je i instalacija ukrajinske cirilice na računalima i mobilnim telefonima učenika. Svatko se snalazio kako je mogao. Ja sam izabrala Viber koji je bio instaliran kod svih mojih učenika. S nekim učenicima sam radila pojedinačno, a sa više učenika u razredu sam napravila Viber grupu i tako smo komunicirali, recitirali, čitali po ulogama, izvodili igrokaze. Velika količina obrazovnog materijala može se naći na Youtube tako da su satovi glazbene i likovne kulture mogli biti održani zahvaljujući toj aplikaciji. Pomogla je i preporuka atašea za kulturu u veleposlanstvu Ukrajine u RH Ruslana Jegorova koji nas je uputio na apli-

kaciju „Satovi ukrajinskog jezika“. Učenicima se jako dopao kanal „Putujemo Ukrajinom“. Zahvaljujući njemu oni su se mogli popeti na najviši vrh Ukrajine Goverlu, stići do Senevirskog jezera, posjetiti najstarije sveučilište Ukrajine u gradu Černjivci. Učenici su imali zadatak pripremati prezentacije, napraviti istraživačke radove, provesti projekte. Zadatke su na vrijeme rješavali i slali izvrsne radove, a ja sam dobivala povratnu informaciju o njihovom napretku. Koristim ovu prigodu da pohvalim svoje učenike koji su za ovo vrijeme bili vrijedni, uporni, kreativni, a to su Sergej Semenjuk (3. razred) i Roko Centner (1. razred) OŠ Antuna Bauera Vukovar, Katarina i Anđela Simeunović (2. i 5. razred) OŠ Nikole Andrića Vukovar, Antonio Knežević i Roman Mazurek (5. i 7. razred) OŠ Antuna Bauera Vukovar. Zahvaljujem i roditeljima koji su u ovoj složenoj situaciji pomagali i podržavali svoju djecu. U vrijeme računalna, razvoja tehnologije i mobilnih veza online nastava bi mogla biti budućnost, ali nakon razgovora s učenicima, njima je ipak draži živi govor, komunikacija s učiteljima, druženje s prijateljima i melodična ukrajinska pjesma koju zajedno pjevaju.

Učiteljica ukrajinskog jezika i kulture, Tetyana Kochnyeva

Anđela Simeunović

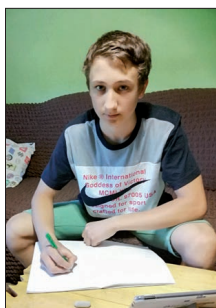
Antonio Knežević

Katarina Simeunović

Roko Centner

Roman Mazurek

Sergej Semenjuk

Nastava Ukrajinskog jezika na daljinu

Ova školska godina bila je posve neobična, turbulentna, izazovna, teška i puna iznenađenja. Teško je bilo svima: učenicima, roditeljima i nastavnicima. Skoro tri mjeseca neizvjesnosti i virtualnog učenja je ipak iza nas. Dojmovi učenika, nastavnika i roditelja uglavnom su isti – ništa ne može zamijeniti nastavu u učionici uživo i nitko ne može naučiti djecu bolje od njihovih učitelja.

Najveći izazov u cijeloj situaciji bila je upravo nastava na daljinu. Ova dimenzija, pogotovo što se tiče izučavanja materinskog jezika kao izbornog predmeta, bila je definitivno potpuno apstraktna. Isplivao je na površinu problem nedostatka udžbenika i radnih bilježnica namijenjenih za učenike

koji izučavaju materinski jezik. No, zahvaljujući upornosti, kreativnosti te inspiraciji nastavnika, djeca su imala dovoljno materijala za obradu novih tematskih sadržaja i ponavljanje naučenog gradiva. Veliku ulogu u nastavi na daljinu imali su roditelji koji su pokazali veliko strpljenje i razumijevanje za ovu nepredvidljivu situaciju.

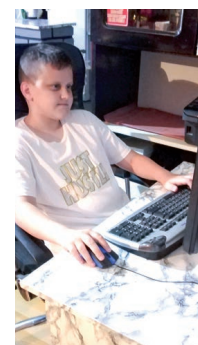
Od velike pomoći učiteljima u izvedbi nastave na daljinu bile su ukrajinske emisije na youtube kanalima „Putujemo Ukrajinom“, „Sedam čuda Ukrajine“, „Prirodna čuda Ukrajine“, „Najljepši gradovi Ukrajine“ i dr. Zahvaljujući ovim zanimljivim video emisijama, učenici su upoznali prekrasan, trenutno anektiran poluotok Krim, zapadni dio Ukrajine

otkuda su i došli njihovi preci, prirodna bogatstva Karpata, odmor u Karpatima, grad Lavov koji se smatra kulturnim centrom Ukrajine i muzejom na otvorenom, prijestolnicu Ukrajine - veličanstveni grad Kyjiv, najveću rijeku Dnipro i mnoge druge atrakcije. Ove emisije i foto galerije o najljepšim mjestima Ukrajine bile su zanimljive ne samo djeci koja pohađaju nastavu Ukrajinskog jezika već i ostalim učenicima pa i nastavnicima koji su sa velikim zadovoljstvom pratili našu nastavu u virtualnoj učionici.

Učenici u Kaniži i Šumeću su uspješno savladali ovakav način učenja ali priželjkuju da od početka iduće školske godine sjednu u klupe s prijateljima i nastave učiti uživo.

Za odgovornost i uspješno izvršavanje zadataka u nastavi na daljinu pohvale su dobili Vedran Ostojić, Valentina Hrečuk, Rafael Leščušin, Lana Klem iz Šumeća te Lidija Martić, Lana Domankušić, Ana Marija Has, Mia Gronjak i Teo Piteša iz Kaniže.

prof. ukrajinskoga jezika i književnosti Oksana Martinjuk

Vedran Ostojić

Lidija Martić

Наши випускники

Ось і пролунав останній дзвоник для цьогорічних випускників. У житті так заведено, що в приємні моменти час летить непомітно. Настільки ж швидко пролетіли і шкільні роки для випускниці Основної школи Антуна Бауера у Вуковарі - петрівчанки Ели Войтків. Відверта і щира, завзята і наполеглива дівчина на цей час досягла певних результатів у житті. Переможець у індивідуальному та груповому виступі спортивної гімнастики. Безліч срібних, бронзових і золотих медалей і грамот... Змалечку вона займається спортом – гімна-

стикою. У гімнастичний клуб «Вуковар» матуся привела Елу в першому класі. І на протязі восьми років вона не пропустила ні одного тренування, ані змагання. Уявіть, яку потрібно мати силу волі, непохитність у досягненні певної мети, любов до спорту, щоби чотири рази на тиждень по дві-три години займатися гімнастичними вправами. Недивлячись на таку страшенну зайнятість, Ела добре вчилася в школі і додатково записалася на вивчення вибіркового предмету «Українська мова і культура», де показала відмінний результат у навчанні. Багато років, від маленької, Ела учасниця Літніх шкіл української мови і культури, де виділялася енергійністю і творчим підходом до будь-якого завдання. Жавжди активна і в культурно-просвітньому житті середовища, в якому живе. Маленькою танцювала у фольклорному ансамблі «Яким Гарді» у Петрівцях, брала участь у «Дитячій маніфестації» в Славонському Броді, українських вечорах та маніфестаціях, які організовувало Українське культурно-просвітнє товариство «Іван Франко» у Вуковарі. Звичайно, всі ці роки поруч з Елою були її батьки і бабуся Зоріца, які надавали дівчинці велику підтримку. Велике спасибі їм за це.

Від чистого серця і щирої душі бажаємо Елі знайти себе в житті, досягнути всіх цілей та втілити всі мрії. Адже кожна мрія може здійснитися, досить прикласти зусилля! Пам'ятай, що все залежить тільки від тебе! У добру путь!!!

Тетяна Рамач, проф.

Закінчується рік навчальний, один, другий, не зупинити мить...

Останній шкільний дзвоник пролунав і для восьми-класників у Каніжі й Шумечу, які, крім основних предметів, вивчали й материнську українську мову. Літа пролетіли, а діти стали дорослими! Прийшов час прощатися з друзями, які продовжують вивчати українську мову в старшій групі. В цьому році шкільні парти залишили чудові, талановиті, веселі діти: Ана Марія Хас, Лана Доманкушіч, Антоніо Хас і Барбара Якіч. Всі вони від першого класу почали вивчати українську мову, а Ана Марія іще з дошкільного віку. За вісім років вивчили чимало віршів, пісень, ознайомилися з історією, геогра-

фією та культурою України, навчилися читати і писати. Всі випускники надзвичайно талановиті в малюванні, а Ана Марія Хас навіть мала дві особисті самостійні виставки художніх робіт під назвою «Історичні постаті України». Учні писали й перекладали для українського журналу «Вісник української громади в Хорватії», виступали на літературних вечорах, маніфестаціях, фестивалях.

Нехай уроки української мови залишаться у пам'яті на все життя!

Дорогі діти, благословляємо вас у добрий час!

Оксана Мартинюк, проф.

Ana Marija Has

Barbara Jakić

Lana Domankušić

Ukrajinsko pjesništvo i hrvatska ukrajinistika

Katedra za ukrajinski jezik i književnost Filozofskog fakulteta u Zagrebu je ne samo akademska ustanova nastave i znanstvenih aktivnosti, već i prevodilaštva književnosti koje ostvaruju ne samo profesori, već i studenti. Nastavnici Katedre se trude da se nastava odvija na takav način da studenti upoznaju Ukrajinu, jezik, književnost – od prvih početaka do suvremenosti. A povišena je sudbina Ukrajine, nažalost ispunjena dramatičnim događajima sve do današnjih dana. Studenti ukrajinistike uglavnom su Hrvati i dolaze na fakultet iz svih krajeva zemlje. Tijekom studija oni uspijevaju zavoljeti zemlju koju proučavaju, uključeni su u prevodilačku djelatnost na kolegijima iz prevodilaštva – prevode pjesništvo, prozu, znanstvene radove. Zahvaljujući takvoj svestranoj aktivnosti, nastaju publikacije, izlaze knjige. Između ostalog, započeta je biblioteka *Ucrainiana Croatica* i prva knjiga je bila posvećena prikazu zločina koji je sovjetski režim ostvario u Ukrajini 1932.-1933. godine ubijanjem seljaštva najplodnije zemlje u svijetu nametnutom gladi. Knjiga je nastala zahvaljujući prijevodima tekstova s ukrajinskog jezika i predočila je hrvatskoj javnosti tragediju nazvanu neologizmom Gladomor, kao prijevod s ukrajinskoga Golodomor. Dalje su se nizale nove knjige i biblioteka danas broji više od 20 naslova. Između ostalog, tu su i prijevodi poezije. U suradnji s istaknutim hrvatskim intelektualcima na Katedri ukrajinistike su pokrenute i ostvarene inicijative prijevoda na hrvatski jezik istaknutih predstavnika kao Tarasa Ševčenka, Izabrana lirika u prijevodu Antice Menac, izdanje Matice hrvatske; Bogdana Igora Antonyča, prijevod Dubravke Sesar; izbor iz

pjesništva Romana Lubkiv'skog u prijevodu diplomiranih ukrajinista Josipa Ralašića, Zrinke Suk, Ive Dejanović, Kristine Barić i drugo. Ovdje predstavljamo novi rezultat prevođenja.

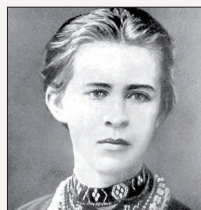
Hrvatski studenti ukrajinistike kao prevoditelji ukrajinskog pjesništva

Katedra za ukrajinski jezik i književnost Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu ostvaruje svestranu aktivnost glede uključivanja studenata u ukrajinsku kulturu, književnost, narodne tradicije. Jedan od smjerova rada je prevođenje književnosti, u ovome slučaju pjesništva. Na tome pomno radi profesorica Katedre, dr. sc. Tetyana Fuderer. Predavanja iz lingvistike, točnije, stilistike ukrajinskog jezika ostvaruju se uz pjesničko prevođenje što predstavlja svojevrsni stvaralački projekt, započet još 2014. godine. Naime, studenti svoje znanstvene spoznaje o stilistici suvremenog ukrajinskog jezika utjelovljuju u vještini prevođenja na hrvatski jezik. Svake godine svoj uradak prezentiraju objavljivanjem prevedenih djela. Višegodišnja prevoditeljska radionica ove godine je okružena priređenim pjesničkim kolažom koji je predstavljen i na stranicama Katedre. Ovdje ćemo predočiti neke od prevedenih tekstova iz ukrajinske klasike i suvremene poezije. Prijevodi su ostvarile studentice kolegija i njihova mentorica prof. Tetyana Fuderer.

dr. sc. Jevgenij Paščenko, profesor ukrajinistike FFZG

Леся Українка

Стояла я і слухала весну,
Весна мені багато говорила,
Співала пісню дзвінку, голосну
То знов таємно – тихо шепотіла.
Вона мені співала про любов,
Про молодощі, радощі, надії
вона мені переспівала знов
Те, що давно мені співали мрії.

Lesja Ukrajinka

Stajala sam, slušala proljeće,
proljeće mi je puno govorilo,
pjevalo je pjesmu čistu, glasitu
Pa tiho – potihlo šaputalo.
Pjevalo je meni o ljubavi,
O mladosti, radosti, i nadi
Otpjevalo mi je
To, što su mi davno pjevali ponovno snovi.

Prevela Marija Posavec

Леся Українка «Сосна»

З вітром весняним сосна розмовляла,
Вічно зелена сосна.
Там я ходила і все вислухала,
Що говорила вона.
Ой, не «зеленого шума» співала
Вічно смутная сосна...
Ні, не «зеленого шума»!
Чулася в гомоні тяжка зимова дума.

Lesja Ukrajinka „Bor“

S proljetnim vjetrom bor razgovaraše
Vječno zeleni bor.
Tamo sam išla, sve osluškivala
Što govoraše on.
Oj, ne „zelenoga šuma“ pjevaše
Vječno žalosni bor...
Ne, ne „zelenoga šuma“!
Čula se u žamoru teška zimska misao.

Prevela Kate Vuić

Вітаємо з родинним святом!

Хорватські україночки Олесі пішли під вінець

Доленосне «Так» майже разом, всього в тиждень різниці, вимовили хорватські україночки Олеся Беч із Петрівців та Олеся Мартинюк із Осієка.

На весільний рушник долі стали наші милі, чарівні україночки Олеся Беч та її супутник Дарко Рагуж, а також Олеся Мартинюк та її життєвий супутник Александар Хін.

Дорогі молоді подружжя!

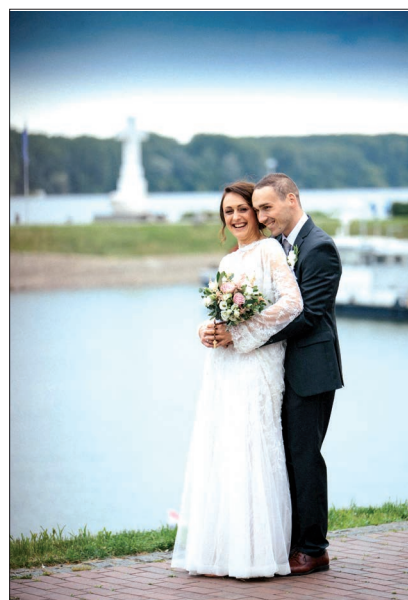
Члени української громади Хорватії, члени координації Ради та представників національних меншин Вуковарсько-сріємської області, члени Ради української національної меншини міста Вуковар, члени Ради української національної меншини общини Богдановці, члени Українського культурно-просвітнього товари-

ства «Іван Франко» з Вуковара та Українського культурно-просвітнього товариства ім. Лесі Українки з Осієка, друзі й добрі знайомі щиро здоровлять вас із весіллям!

Хай зійде на Вас благодать Господня щирим батьківським благословінням, осяє своєю святістю. Живіть в радості і щасті, злагоді і достатку, в пошані від людей і в правді перед Богом. Щоб кожен сімейний день приносив тільки радість. Завжди розумійте один одного, підтримуйте, поважайте, поступайтеся. Не втрачайте романтику, нехай кожен день для вас буде як свято. Нехай він несе багато радості, приємних клопотів, ласку, ніжність, турботу і дитячий сміх. Бажаємо вам міцних, гарненьких діточок, багато енергії і молодечого запалу на все життя.

Миру Вам і порозуміння! Многая і блага я літа молодятам!!!

Тетяна Рамач, проф.

Ivo Banac i Ukrajina

Na Mirogoju smo se oprostili od Ive Banca. Otišao je veliki čovjek, veliki znanstvenik, intelektualac, odan svojoj domovini. U tome je ponavljao sudbinu onih Hrvata u povijesti koji su upravo zbog ljubavi prema rodnoj grudi bili neshvaćeni i ogovarani. Bio je veliki odani simpaticizer Ukrajine. S Mirogoja lijes je krenuo prema Dubrovniku gdje će biti pokopan taj veliki Dubrovčanin. Upravo tamo smo se upoznali prigodom jednog od simpozija, u razdoblju prije propadanja socijalističkog konglomerata. Imao je veliko razumijevanje za Ukrajinu, njenu povijesnu sudbinu, karmu prokletstva prekrasne, Bogom dane zemlje, unakažene prokletim susjedstvom. Vjerojatno nema nigdje takve srodnosti kao Hrvatska i Ukrajina u tome fatumu. I to su najviše razumjeli Hrvati iz inozemstva, posebice iz SAD, gdje su se družili s ukrajinskom emigracijom. Ivo Banac je zračio razumijevanjem Ukrajine i uvijek se odazivao na prijedloge suradnje na ukrajinsku temu. Kao intelektualac bio je strog prema procjenjivanju činjenica i plemenit u odazivu, jer imao je razumijevanje za realnost Ukrajine,

stisnute susjedskim zlotvorom. Odmah se odazvao na prijedlog da bude recenzent prve knjige biblioteke *Ucrainiana Croatica* – Genocidni zločin totalitarnog režima u Ukrajini. Gladomor 1932-1933. (2008.). Nije osporavao neologizam Gladomor, adresiran hrvatskom čitateljstvu s ciljem da shvati taj genocidni pomor ukrajinskog seljaštva vještačkim izglednjivanjem. Bio je intelektualac visoke razine, prihvatio je taj naziv, umjesto engleske forme Holodomor, Hrvatima ne posve jasnog naziva. Bio je širokogrudan, ne i kao one sitne duše iz zakržljalog zagrebačkog uskogrudnog voždizma lokalnih arhaičkih manjinaca koji su se gušili u naporima da treba englesko Holodomor. Kad bi bili doista rodoljubi, shvatili bi da svaki napor u prenošenju istine zaslužuje priznanja. Ivo Banac je bio recenzent knjige *Zakarpats'ka Ukrajina* (2010.) s prikazom političkog rusinstva. Uvijek je zahvalno primao knjige iz biblioteke *Ucrainiana Croatica*, a njih je više od dvadeset. Knjigu 21., posvećenu povijesti Krima i prikazu ruske agresije na ukrajinski teritorij je odmah prihvatio za recenziranje. Knjiga će izaći s njegovom recenzijom, ali on ju neće moći dotaknuti. Kada sam preporučio da bude sudionik Internet konferencije o položaju krimsko tatarskoga naroda, što je organiziralo Veleposlanstvo Ukrajine u Zagrebu, prvi puta je došao negativan odgovor. Bio je teško bolestan. Tjedan dana iza toga je preminuo.

Otišao je veliki Hrvat, veliki čovjek. Nastao je veliki gubitak za društvo prijatelja Ukrajine u Hrvatskoj. U toj Hrvatskoj još uvijek debela je naslaga sovjetojugofila, bolesnih nekrofilijom prema umrlim režimima i zato antiukrajinski raspoloženi. Međutim, Hrvatska je u svojim temeljima zemlja ljudi odanih svojoj domovini, što ju povezuje s Ukrajinom koja vodi iscrpljujući rat na istoku. Ivo Banac je imao duboko razumijevanje za Ukrajinu.

Jevgenij Paščenko,

predsjednik udruge Hrvatsko ukrajinska suradnja

